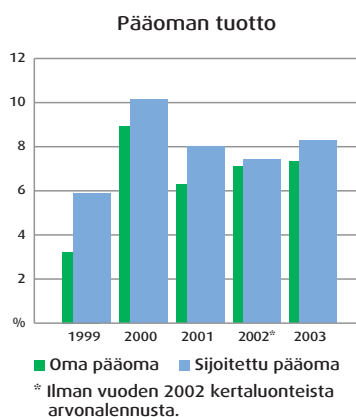
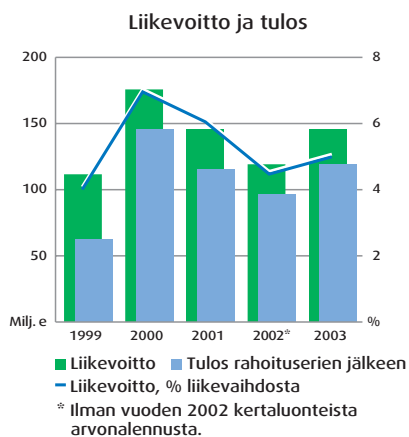
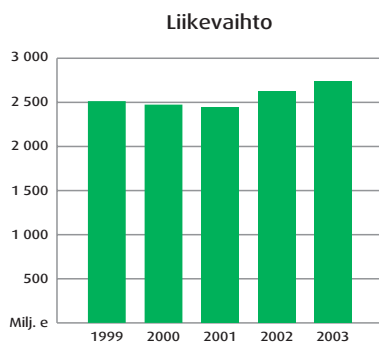

Tilinpäätös	Hallituksen toimintakertomus	54
	Osakkeet ja osakkeenomistajat	62
	Konsernin tunnusluvut	66
	Konsernin tilinpäätös	68
	Yrityksen perustiedot ja tilinpäätöksen laadintaperiaatteet	73
	Konsernin liitetiedot	75
	Emoyhtiön tilinpäätös ja liiteliedot	94
	Hallituksen ehdotus voittovarojen käytöstä	99
	Tilintarkastuskertomus	100
	Hallintoneuvoston lausunto	100
	Tuloskehitys neljännesvuosittain	101

Tässä katsauksessa olevat vuoden 2002 vertailuluvut on paremman vertailukelpoisuuden vuoksi esitetty ilman Growth-yksikössä tehtyjä 78 milj. euron arvonalennuksia.

Milj. e	1 - 3	4 - 6	7 - 9	10 - 12	1 - 12
Liikevaihto					
2003	699,5	671,9	683,0	683,8	2 738,2
2002	656,3	707,5	611,1	637,4	2 612,3
Liikevoitto					
2003	31,0	44,9	46,5	21,7	144,1
2002	52,2	26,7	26,3	13,0	118,2

Kemira-konsernin kaikki liiketoiminnat paitsi Growth pystyivät parantamaan liikevoittoaan vuonna 2003 huolimatta siitä, että talouskasvu Euroopassa jatkui hitaana.

Konsernin liikevaihto kasvoi 5 % vuodesta 2002 ja oli 2 738 milj. euroa (2 612 milj.). Liikevoitto oli 144 milj. euroa (118 milj.) eli 5 % liikevaihdosta (4 %). Konsernin liiketulos loka-joulukuussa oli 22 milj. euroa (13 milj.). Valuuttakurssien, erityisesti Yhdysvaltain dollarin, heikentyminen euroon nähden vuoden 2003 aikana alensi liikevaihtoa lähes 80 milj. euroa ja liikevoittoa noin 20 milj. euroa. Suomalaisen eläkesäätiöiden kannatusmaksut alenivat 26 milj. eurolla hyvien sijoitustuottojen ja eläkevastuun pienenemisen ansiosta.

Tulos ennen veroja ja vähemmistöosuutta nousi 118 milj. euroon vuoden 2002 94 milj. eurosta. Tulos verojen jälkeen oli 74 milj. euroa (72 milj.). Kokonaistulos per osake oli 0,62 euroa (0,61 euroa). Konsernin liikevaihdosta noin 82 % syntyi Suomen ulkopuolella.

Oman pääoman tuotto oli 7 % (5 %). Rahavirran tuotto sijoitetulle pääomalle oli 11 % (15 %).

Rahavirta investointien ja omaisuuden myyntitulojen jälkeen oli 19 milj. euroa (67 milj.). Liiketoiminnan rahavirta per osake oli 1,85 euroa (2,45). Oma pääoma per osake oli 9,04 euroa (8,94) ja velkaantuneisuus 69 % (72 %).

Hallitus ehdottaa vuodelta 2003 jaettava osingon nostamista 0,33 euroon/osake (0,30) eli yhteensä jaettaisiin 39 milj. euroa. Ehdotettu osinko on 53 % nettotuloksesta. Osuus on näin ollen hieman suurempi kuin vuonna 2002 ja ylittää hiukan osingonjakopolitiikan mukaisen tason.

Konsernin strategia

Kemira vahvistaa edelleen asemiaan valitsemillaan kasvualueilla. Se pyrkii kasvamaan johtavaan asemaan maailmanlaajuisesti sellu- ja paperikemikaaleissa sekä vedenpuhdistuskemikaaleissa syvälliseen tietämykseen perustuvan osaamisensa pohjalta. Maaleissa tavoitellaan kasvua Itämeren ympäristön maissa ja Itä-Euroopassa Venäjä mukaan luettuna. Teollisuuskemikaaleissa kehitys perustuu lähinnä orgaanisen kasvun mahdollisuuksiin, kustannustehokkuuteen sekä lisäarvon luomiseen erikoistuote-liiketoimintojen kautta. Kasvin- ja eläinravinteissa luodaan lisäarvoa food chain partner -konseptin mukaisesti räätälöidyillä ratkaisuilla ja liiketoiminnan kehitys perustuu yksikön omaan kassavirtaan.

Pulp & Paper Chemicals

Milj. e	1 - 3	4 - 6	7 - 9	10 - 12	1 - 12
Liikevaihto					
2003	121,1	122,6	140,4	136,9	521,0
2002	109,2	124,8	120,8	129,9	484,7
Liikevoitto					
2003	8,8	5,7	19,6	8,4	42,5
2002	7,7	2,5	7,3	10,5	28,0

Pulp & Paper Chemicals -yksikkö toimittaa kemikaaleja ja palveluja lähinnä sellu- ja paperiteollisuudelle. Yksikön liikevaihto oli loka-joulukuussa 137 milj. euroa (130 milj.) ja koko vuonna 521 milj. euroa, joka oli 7 % korkeampi kuin vuonna 2002 (485 milj.). Myynti kasvoi tehtyjen yritysostojen ansiosta huomattavasti huolimatta siitä, että pääasiakas, sellu- ja paperiteollisuus, kärsii edelleen talouden lamasta ja sen tuotantomäärät ovat olleet alhaisia. Koska huomattava osa toiminnasta on Pohjois-Amerikassa, dollarin arvon lasku hidasti euromääräistä myynnin kasvua 19 milj. euroa, joten vuoden 2002 valuuttakurssilla laskettuna kasvu olisi ollut 11 %. Erityisesti vetyperoksidin markkinatilanne on parantunut ja sen hinnat ovat kehittyneet suotuisasti. Rikkikemikaalien raaka-ainehinnat ovat nousseet eikä koko nousua ole saatu siirrettyä tuotteiden hintoihin. Loka-joulukuun liikevoitto oli 8,4 milj. euroa (10,5 milj.) Koko vuoden liikevoitto oli 43 milj. euroa (28 milj.), mikä merkitsee 52 %:n parannusta ja on 8 % liikevaihdosta.

Heinäkuussa Kemira vahvisti edelleen jalansijaansa Pohjois-Amerikassa ostamalla Vulcan Materials Companyn sellu- ja paperikemikaaliliiketoiminnan. Sen vuosimyynti on 80 milj. dollaria ja ostohinta oli 43,5 milj. dollaria. Kaupan myötä Kemiran palvelukseen siirtyi noin 150 henkeä.

Euroopassa Kemira vahvisti asemiaan kahdella yritysostolla. Saksassa ostettiin Frankfurtissa sijaitseva Klebstoffwerke Collodin Dr. Schulz & Nauth GmbH:n paperikemikaaliliiketoiminta, jonka vuosimyynti on noin 3,5 milj. euroa. Toinen oli Rhodian industrial additives -liiketoiminta, johon kuuluu Ranskassa lähellä Mulhousea sijaitseva tehdas ja jonka liikevaihto on 16 milj. euroa. Toiminta käsittää tuotteita ja palveluja lähinnä sellu- ja paperiteollisuudelle sekä jonkin verran rahtivalmistusta Rhodialle.

Nämä yritysostot vahvistivat Kemiran läsnäoloa strategisesti tärkeillä paperikemikaalimarkkinoilla ja samalla laajentavat tuotevalikoimaa. Ostot ovat Kemiran maailmanlaajuisen kasvustrategian mukaisia ja edesauttavat yhtiön mahdollisuuksia toimia asiakkaiden lisääntyvien toivomusten mukaisena paperikemikaalien kokonaistoimittajana.

Washingtonin osavaltiossa Yhdysvalloissa käynnistettiin uusi erikoispaperikemikaalitehdas, minkä ansiosta Kemira pystyy nyt toimittamaan AKD-liimaa paikallisesti Pohjois-Amerikassa oleville asiakkailleen. Laajennukset Kremsissä, Itävallassa sijaitsevalla erikoiskemikaalitehtaalla ja Siilinjärven kalsiumsulfaattipigmenttitehtaalla otettiin myös onnistuneesti käyttöön vuoden aikana. Laajennusten ja yritysostojen jälkeen Kemira on maailman neljänneksi suurin toimija sellu- ja paperikemikaaleissa.

Kemira myi 30 %:n vähemmistöosuutensa ilmakaasuja valmistavasta Oy Polargas Ab:stä ranskalaiselle L'Air Liquide S.A:lle, joka jo omisti Polargasin osake-enemmistön. Myynti oli linjassa Kemiran strategian kanssa, jonka mukaan kaasuntuotanto ei kuulu konsernin ydinalueisiin. Polargasin osakkeiden myynnistä saatiin 7,6 milj. euron voitto.

Kemwater

Milj. e 1 - 3 4 - 6 7 - 9 10 - 12 1 - 12

Liikevaihto

2003	43,2	47,0	58,7	66,5	215,4
2002	45,0	46,3	43,7	41,4	176,4

Liikevoitto

2003	4,1	4,8	8,0	6,8	23,7
2002	4,5	4,1	4,4	4,9	17,9

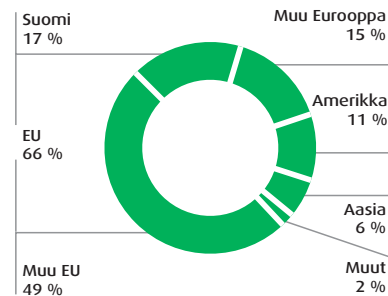
Vedenpuhdistuskemikaaleja valmistavan Kemwater-yksikön liikevaihto oli loka-joulukuussa 67 milj. euroa, 61 % suurempi kuin vastaavana aikana vuonna 2002 (41 milj.), mikä nosti koko vuoden liikevaihdon 215 milj. euroon (176 milj.). Loka-joulukuun liikevoitto oli 6,8 milj. euroa (4,9 milj.) ja koko vuoden liikevoitto 24 milj. euroa (18 milj.) eli 11 % liikevaihdon (10 %). Pohjoismaissa kiristynyt kilpailu söi kannattavuutta, mutta sen sijaan Manner-Euroopassa tulosta pystyttiin parantamaan. Eniten liikevaihdon kasvuun (18 %) ja tuloksen parannukseen (30 %) vaikutti kuitenkin alla mainittu Pohjois-Amerikan yritysosto.

Kemira osti kaikki Helsingin kaupungin omistamat Kemwater Services Oy:n osakkeet (49 %) ja omistaa nyt yhtiön kokonaan. Kemwater Services Oy tarjoaa juoma- ja jäteveden puhdistuspalveluja kunnille ja teollisuudelle Suomessa ja lähialueilla.

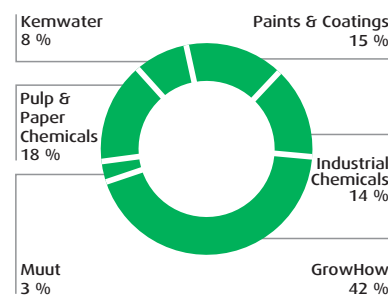
Kemira hankki omistukseensa myös koko kiinalaisen Kemwater (Yixing) Co. Ltd -yhtiön osakekannan. Loput 11 % ostettiin Finnfundilta. Kemwater (Yixing) Co. Ltd valmistaa lähinnä vedenpuhdistuksessa käytettäviä epäorgaanisia saostuskemikaaleja. Yhtiö toimii Yixingin kaupungin teollisuusalueella Jiangsun maakunnassa. Lähimmät suuret kaupungit ovat Shanghai ja Nanking.

Venäläisen Pigment Corporationin tuotantolaitos Pietarissa siirtyi kokonaan Kemiran omistukseen ja yhtiö suunnittelee kehittävänsä olemassa olevaa tuotantoa edelleen. Kaupan ja uusinveistoinnin kokonaisarvo on noin 10 milj. euroa. Pietarin tehtaan tuotanto menee lähes kokonaisuudessaan kaupungin juomaveden puhdistamiseen.

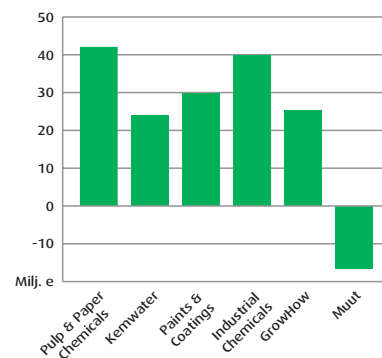
Liikevaihto maantieteellisesti

Liikevaihto toimialoittain

Liikevoitto toimialoittain

Italialaisen Agecon kanssa tehtiin sopimus, jonka mukaan Kemira käyttää Agecon Luccassa sijaitsevaa ferrikloriditehdasta ja ottaa haltuunsa Agecon vedenpuhdistusliiketoiminnan. Sen seurauksena Kemirasta tulee yksi Italian johtavista vesikemikaaliyhtiöistä, jolla on tuotantolaitos sekä Cremonassa että Luccassa ja liikevaihtoa noin 10 milj. euroa. Sopimus on myös linjassa Kemwaterin liiketoimintastrategian kanssa, jonka mukaan Kemwater laajentaa toimintaansa Manner-Euroopassa. Kemwater on tällä hetkellä yksi suurimmista vedenpuhdistuksessa käytettävien saostuskemikaalien toimittajista Manner-Euroopassa.

Merkittävä edistysaskel oli omistusoisuuden kasvattaminen yhdysvaltalaisessa Kemiron Companies Inc:ssä 15 %:sta 60 %:iin. Osapuolet ovat myös sopineet ehdoista, joilla Kemira voidaan velvoittaa ostamaan loput 40 % osakkeista. Kemironin vuosimyynti on noin 90 milj. dollaria ja henkilöstön määrä 230. Yhdysvallat on maailman suurin vedenpuhdistuskemikaalien markkina-alue ja Kemiron Companies Inc., joka valmistaa ja markkinoi täyttä valikoimaa rauta- ja alumiinipohjaisia saostuskemikaaleja, on toiseksi suurin toimija alallaan.

Paints & Coatings

Milj. e	1 - 3	4 - 6	7 - 9	10 - 12	1 - 12
Liikevaihto					
2003	105,8	126,9	122,1	84,6	439,4
2002	101,3	134,8	128,7	84,8	449,6
Liikevoitto					
2003	5,9	13,7	14,8	-4,7	29,7
2002	4,2	14,0	15,8	-10,1	23,9

Maaliliiketoiminta jatkoi vakaata kehitystä myös vuoden loppupuolella, joka liiketoiminnan sesonkivuoteen mukaisesti on vuoden hiljaisinta aikaa. Viimeisellä neljänneksellä liikevaihto oli 85 milj. euroa (85 milj.). Koko vuoden liikevaihto oli 439 milj. euroa (450 milj.). Viimeisen neljänneksen liiketappio oli 4,7 milj. euroa (10,1 milj.) ja koko vuoden liikevoitto oli

30 milj. euroa (24 milj.) eli 7 % liikevaihdosta (5 %). Raaka-ainekustannukset olivat korkeammat kuin vuonna 2002, mutta hintakehitys on sittemmin kääntynyt lievään laskuun. Erilaisten tehostamistojen ansiosta kiinteät kustannukset ovat alentuneet ja liikevoitto parani huomattavasti myynnin laskusta.

Kauppa- ja rakennusmaalien liikevaihto laski 4 % vuoteen 2002 verrattuna. Pohjoismaisilla päämarkkina-alueilla vallinneiden epäsuotuisten säiden vuoksi maalien kulutus oli vähäisempää kuin vuonna 2002. Tuotevalikoiman uudistus Puolassa ja Ruotsissa aiheutti sekin tilapäistä myynnin laskua. Venäjällä jatkui vahva kasvu.

Teollisuusmaaliliiketoiminnan liikevaihto kasvoi 3 % Pohjoismaissa ja Puolassa tapahtuneen hyvän kehityksen ansiosta, johon vaikutti erityisesti syksyllä 2002 ostettu Akzo Nobel Coatingsin pohjoismaisen metalliteollisuusmaalien liiketoiminta. Teollisuuden ja maatalouden investoinnit ovat heikkojen talousnäkymien vuoksi pysyneet vähäisinä. Ison-Britannian markkinat ovat edelleen olleet erityisen heikot, ja siellä tehdyt toiminnan uudelleenjärjestelyn kertakulut rasittivat liikevoittoa. Hollannin tuotantoyksikkö lopetettiin vuoden 2003 alussa. Joulukuussa ostettiin Akzo Nobel Coatingsin nestemäisten metalliteollisuusmaalien liiketoiminta Unkarissa. Ostettu liiketoiminta sopi erinomaisesti tuotevalikoimaamme ja vahvisti markkina-asemaamme Unkarissa selvästi.

Industrial Chemicals

Milj. e	1 - 3	4 - 6	7 - 9	10 - 12	1 - 12
Liikevaihto					
2003	99,4	117,1	96,9	96,4	409,8
2002	101,5	112,2	87,0	103,0	403,7
Liikevoitto					
2003	7,9	12,8	8,1	10,8	39,6
2002	11,1	4,6	0,4	10,7	26,8

Industrial Chemicals -yksikön tuotteita käytetään muun muassa maalien, painovärien, pesuaineiden, säilörehun, tekstiilien ja hienokemikaalien valmistuksessa sekä

teiden kunnossapidossa. Yksikön liikevaihto loka-joulukuussa oli 96 milj. euroa, 6 % pienempi kuin vastaavalla jaksolla vuonna 2002 (103 milj.). Koko vuoden liikevaihto oli 410 milj. euroa (404 milj.). Liikevoitto 40 milj. euroa oli 48 % suurempi kuin vuotta aikaisemmin (27 milj.) Helsingborgin toimipaikkaa koskevasta 8 milj. euron rakennemuutostuotteen huolimatta. Dollarin heikkous euroon verrattuna alensi liikevaihtoa noin 15 milj. euroa ja heikensi tulosta tuntuvasti, mikä kuitenkin kompensoitui selvästi alempien eläkekustannusten ansiosta.

Pigments-yksikön myyntimäärät olivat 5 % vuotta 2002 korkeammat huolimatta siitä, että tuotteen kysyntä maailmanlaajuisesti laski vuoteen 2002 verrattuna. Hinnat olivat keskimäärin 2 % alemmat kuin vuonna 2002. Titaanidioksidipigmenttien euromääräiset hinnat laskivat kertomusvuoden alkupuolella ja tasaantuvat kesän aikana, mutta jatkoivat vuoden lopulla laskuaan. Vuoden lopussa hinnat euroissa olivat lähes 10 % alempia kuin vuoden 2002 lopussa. Dollarin heikentyminen laski keskimääräistä myyntihintaa euroissa ja paransi samalla niiden kilpailijoiden asemaa Euroopassa, joiden kustannukset ovat dollareissa. Porin titaanidioksiditehtaalla erikoisanatatuotteiden valmistuksen laajennus ja uuden pakkauslinjan rakentaminen etenevät aikataulun mukaisesti, ja hankkeiden arvioidaan valmistuvan joulukuussa 2004. Investoinnit tukevat Pigments-yksikön strategian keskeistä tavoitetta olla maailman ykköstoimittaja valituissa erikoistuotesovelluksissa esimerkiksi kosmetiikan, lääketieteellisuuden ja elintarviketeollisuuden tarpeisiin.

Kalsiumkloridin kysyntää ovat laskeneet vuoden lopun tavanomaista leudommat säät ja toisaalta euron vahvistuminen dollariin nähden. Tulosta rasittivat lisäksi Helsingborgin toimipaikalla toteutetun rakennemuutoksen välilliset vaikutukset tuotantoon. Muurahaihapon kysyntä on säilynyt hyvänä, ja tuotanto on hyötynyt valmistuskapasiteetin laajenuksesta.

Natriumperkarbonaatti, jota käytetään ympäristömyötäisenä valkaisuaineena pesuaineteollisuudessa, on edelleen parantanut toimintaansa vuoteen 2002 verrattuna.

Hienokemikaaliyksikkö laajensi toimintaansa myös lääketieteellisuuden rahtivalmistukseen. Sillä on onnistuneesti meneillään useita pitkäaikaisia rahtivalmistussopimuksia, joten sekä sen liikevaihto että tulos ovat selvästi paremmat kuin viime vuonna.

GrowHow

Milj. e	1 - 3	4 - 6	7 - 9	10 - 12	1 - 12
Liikevaihto					
2003	343,3	288,5	262,3	311,3	1 205,4
2002	311,5	314,7	245,1	293,9	1 165,2
Liikevoitto					
2003	4,6	16,1	0,2	3,9	24,8
2002	28,2	12,8	3,8	1,6	46,4

Kasvinravinteita valmistavan Kemira GrowHow'n liikevaihto loka-joulukuussa oli 311 milj. euroa (294 milj.) ja koko vuoden liikevaihto 1 205 milj. euroa, 3 % enemmän kuin vuotta aiemmin (1 165 milj.). Myynnin kasvua supistivat heikko dollari ja rehufosfaattien myyntihintojen lasku. Lannoitteiden myyntimäärät kohosivat kaikkiaan noin 7 % vuoden 2002 alhaiselta tasolta. GrowHow'n liikevoitto oli loka-joulukuussa 3,9 milj. euroa (1,6 milj.) ja koko vuoden liikevoitto 25 milj. euroa (46 milj.). Kannattavuuden aleneminen oli lähinnä seurausta euromääräisten vientihintojen laskusta heikentyneen dollarin takia, rehufosfaattien myyntihintojen voimakkaasta laskusta, maakaasun hinnan kohoamisesta sekä alkuvuoden alhaisista lannoitehinnoista, ammoniakkin tuotantovaikeuksista ja luottotappioista. Viennin kannattavuus Euroopan ulkopuolelle heikentyi myös kallistuneiden merirahtien takia.

Food Chain Partner -yksikkö toimittaa seoslannoitteita, kasvinsuojeluaineita ja palveluja maataloudelle Pohjois- ja Itä-Euroopassa. Yksikön liikevaihto kasvoi

edellisvuodesta, samoin lannoitteiden myyntimäärät. Seoslannoitteiden hinnat ovat vuoden 2004 alussa 4-11 % korkeampia kuin vuosi sitten. Raaka-aineista ammoniakki oli edelleen selvästi kalliimpaa kuin vuotta aikaisemmin.

Kemira GrowHow korvaa Uudenkaupungin vanhan typpihappotehtaan uudenaikaisella tehtaalla. Tehdas on rakennettu käyttäen uusinta tekniikkaa, joka ottaa huomioon sekä ympäristöseikat että tehokkaan energiankäytön. Uusi typpihappotehdas parantaa entisestään Uudenkaupungin tehtaiden kustannustehokkuutta ja kilpailukykyä sekä tehostaa ympäristönsuojelua. Tehtaan on suunniteltu käynnistyvän syksyllä 2004.

Kemira Agro Nitrogen -yksikkö toimittaa lannoitteita maataloudelle Isossa-Britanniassa ja Manner-Euroopassa. Yksikön liikevaihto lisääntyi selvästi vuoden takaisesta. Myyntimäärät kasvoivat voimakkaasti verrattuna heikkoon vuoteen 2002 sekä Manner-Euroopassa että Isossa-Britanniassa. Suurin osa parhaan myyntisesongin toimituksista alkuvuonna tapahtui halvemmin hinnoin kuin vuonna 2002, mikä hidasti paranevien markkinahintojen vaikutusta. Ison-Britannian ammoniakki-tehtaiden tuotantovaikeudet vuoden 2003 ensimmäisellä neljänneksellä leikkasivat liikevoittoa noin 8 milj. eurolla, sillä yksikkö joutui ostamaan ammoniakkia kalliiseen markkinahintaan. Typpituotteiden hinnat ovat vuoden 2004 alussa noin 18 % korkeammalla Manner-Euroopassa ja 24 % korkeammalla Isossa-Britanniassa kuin vuosi sitten. Tärkeimpänä raaka-aineena käytettävän maakaasun hinta oli korkeampi kuin vuosi sitten.

Specialty Crop Care -yksikkö markkinoi räätälöityjä kasvinravinteita erikoiskasvien viljelijöille maailmanlaajuisesti. Yksikön myynti ja kannattavuus laskivat tuntuvasti vuodesta 2002. Siihen vaikutti ennen muuta kaukoviennin, kun dollari heikkeni suhteessa euroon. Kuljetuskustannusten jyrkkä nousu söi kannattavuutta. Uusi, yhteisyrityksenä toimiva kaliumnitraatti-

tehdas Jordaniassa käynnistettiin onnistuneesti Irakin sodan päätyttyä, mutta sen käyntiaste on toistaiseksi ollut alhainen ja toiminta tappiollista. Osakkuusyhtiön tappio raportoidaan aiemmasta käytännöstä poiketen IAS-raportoinnin mukaisesti rahoituksen tuotoissa ja kuluissa.

Animal Nutrition -yksikkö toimittaa rehufosfaatteja ja -happoja eläinhuteollisuudelle maailmanlaajuisesti. Etelä-Afrikassa tehty yritysosto kasvatti yksikön liikevaihtoa selvästi vuoteen 2002 verrattuna. Yksikön toiminta on ollut tappiollista, koska ankara kilpailu on laskenut rehufosfaattien hintoja. Parantaakseen rehufosfaattien kannattavuutta GrowHow on lopettanut dikalsiumfosfaatin valmistuksen tappiollisissa yksiköissä Ruotsin Helsingborgissa ja Etelä-Afrikan Durbanissa. Liiallisen ylikapasiteetin poistuesssa tuotteiden hintataso on vakiintunut ja merkkejä alkavasta noususta on näkyvissä. Fosforihappoon keskittyvän Kemphos-yksikön myynti ja kannattavuus laskivat, syynä euroon verrattuna heikko dollari.

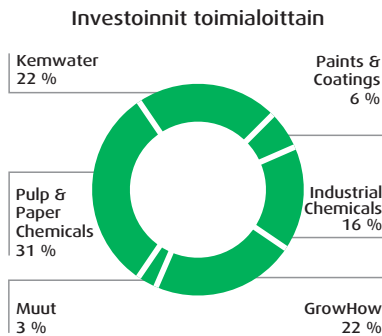
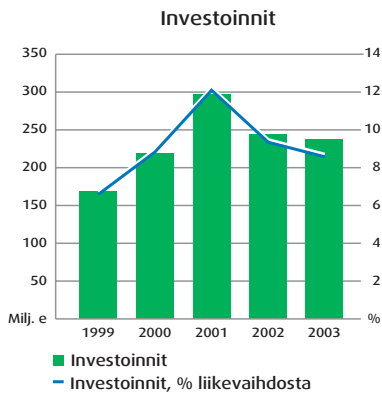
Typpipohjaisten kemikaalien myynti eri teollisuudenaloille laski vuodesta 2002 ammoniakkitehdalla pidettyjen kunnossapitoseisokkien vuoksi. Kannattavuus jäi maakaasun korkeamman hinnan vuoksi jonkin verran alemmaksi kuin vuonna 2002.

Muut toiminnot

Moottorijoneuvojen pakokaasukatalysoittoreita valmistavan Ecocatin liikevaihto oli 52 milj. euroa (34 milj.) ja liikevoitto 4,2 milj. euroa (liiketappio -2,4 milj.).

Kemira tuottaa itse sähköä ja omistaa lisäksi osuuksia suomalaisista energiayhtiöistä, minkä ansiosta sillä on Suomessa käytettävissään sähköä yli oman tarpeen. Ylimääräisen sähkön myynti markkinoille tasapainottaa siten sähkökustannuksia muissa maissa.

Kemira myi 15 %:n osuutensa Oy Forcit Ab:stä sen muille osakkaille. Forcit tuottaa räjähdysaineita ja dispersioita Suomessa.

Investoinnit, tutkimus ja kehitys

Konsernin bruttoinvestoinnit rahavirtalaskelmassa olivat yritysostot mukaan lukien 236 milj. euroa (243 milj.) eli 8 % liikevaihdosta. Käyttöomaisuuden poistot olivat 170 milj. euroa. Käyttöomaisuuden ja osakkeiden myyntitulot olivat 36 milj. euroa (21 milj.). Konsernin ympäristönsuojeluinvestoinnit olivat noin 10 milj. euroa (12 milj.).

Tutkimukseen ja kehitykseen konserni käytti noin 48 milj. euroa, joka on noin 2 % liikevaihdosta. Liiketoimintayksiköt vastasivat suurimmasta osasta rahoitusta ja lopusta huolehti emoyhtiö. Liiketoimintayksiköt rahoittivat sellaiset kehitystoimet, jotka liittyivät suoraan niiden toimialaan. Emoyhtiö tuki kasvualueiksi määriteltujen alojen strategisia hankkeita ja edisti synergian hyödyntämistä konsernissa.

Liiketoimintayksiköiden T&K-tiimien lisäksi konsernin T&K-organisaatioon kuuluvat Oulun ja Espoon tutkimuskeskukset sekä kolme osaamiskeskusta. Tutkimuskeskukset ovat resurssipoleja, joita käyttävät ja rahoittavat lähinnä liiketoimintayksiköt ja jossakin määrin myös emoyhtiö. Osaamiskeskukset ovat virtuaaliorganisaatioita, joiden perustana on yliopistoissa ja tutkimuslaitoksissa työskentelevä ulkoinen tutkijaverkosto. Osaamiskeskukset vauhdittavat konsernin ydinalueiden kasvua tukemalla niiden pitkän aikavälin kehityshankkeita.

Ympäristönsuojelu

Kemira julkaisee vuosittain ympäristöraportin, jonka kolmas osapuoli varmentaa. Kemiran liiketapaperiaatteet sisältävät erityiset ympäristöä, terveyttä ja turvallisuutta koskevat ohjeet. Suurimmista toimipaikoista yli 90 prosentilla on käytössä sertifioidut ympäristön- ja turvallisuudenhallintajärjestelmät.

Ympäristömyötäisten tuotteiden myynti on merkittävä osa Kemiran liiketoimintaa ja oli vuonna 2003 suuruudeltaan noin 22 % (20) konsernin liikevaihdosta. Investoinnit ympäristönsuojeluun toimipaikoilla olivat 10 milj. euroa (12 milj.) ja käyttökustannukset 47 milj. euroa (47 milj.). Varaukset ympäristön kunnostustoimenpiteisiin olivat 17,6 milj. euroa eli samaa tasoa kuin edellisenä vuonna.

Työtaturmien alhaisin raportoitu taso saavutettiin tehostamalla määrätietoisesti turvallisuuden hallintaa. Porin tehtaan kattopaloa lukuun ottamatta ei suuria vahinkoja sattunut.

Ehdotus EU:n uudeksi kemikaalilainsäädännöksi (REACH) on herättänyt paljon keskustelua, ja säädösten odotetaan lisäävän merkittävästi rekisteröinnin, testaamisen ja riskienarvioinnin kustannuksia EU:ssa myytävälle tai sinne tuotaville kemiallisille aineille. Tällä hetkellä Kemira valmistaa tai tuo noin 120:ta sellaista kemikaalia, joita REACH saattaa koskea.

EU:n hyväksytyt direktiivit kasvihuonekaasujen päästökaupasta sovelletaan energian tuotantoon viidellä Kemiran toimipaikalla. Yksittäisten toimipaikkojen hiilidioksidin päästökiintiöt määriteltäneen vuonna 2004, ja päästökaupan oletetaan alkavan vuonna 2005.

Kemira on arvioinut näiden kahden suuren lakimuutoksen vaikutuksia liiketoimintaansa eikä odota niiden olevan merkittävän haitallisia.

Toiminnan turvallisuuden ja tehtaiden häiriöttömän toiminnan varmistamiseen kiinnitetään konsernissa jatkuvasti erityistä huomiota. Toimintoja arvioidaan sekä sisäisten että ulkopuolisten asiantuntijoiden toimesta. Vuoden aikana tässä yhteydessä tarkastettiin 13 suurinta tuotannollista toimipaikkaa.

Rahoitus

Konsernin rahoitustilanne säilyi vakaana. Korollinen nettovelka oli vuoden 2003 lopussa 761 milj. euroa (768 milj.).

Rahavirta ennen rahoitusta oli 19 milj. euroa (67 milj.). Liiketoiminnan rahavirta oli 219 milj. euroa (290 milj.). Nettokäytöpääoma kasvoi 23 milj. euroa lähinnä yritysostojen vuoksi. Konsernin omavaraisuusaste oli 44 % vuoden lopussa (43 %). Velkaantuneisuus (nettovelkojen osuus omasta pääomasta) oli 69 %.

Nettorahoituskulut olivat 26 milj. euroa (24 milj. euroa). Tämä sisälsi osakkuusyhtiöiden tappioita 2,7 milj. euroa (voittoa 5,5 milj.). Rahoituksen kurssierot (netto) olivat 7,6 milj. euroa voittoa. Kiinteäkorkeisten lainojen osuus konsernin korollisten lainojen kokonaissummasta oli vuoden lopussa noin 33 %. Eläkelainat on luokiteltu vaihtuvakorkoisiksi. Korkosuojausinstrumenttien markkina-arvon muutos oli 2,6 milj. euroa.

Valmiusluotto vuodelta 1997 korvattiin kesäkuussa uudella 506 milj. euron valmiusluotolla, joka allekirjoitettiin viideksi vuodeksi 11 pankin muodostaman ryhmän kanssa. Lisäksi allekirjoitettiin kahdenvälinen 35 milj. euron laina 10 vuodeksi. Lyhytaikaisten lainojen määrä kasvoi 84 milj. euroa. Vuoden lopussa likvidit varat olivat 78 milj. euroa ja käyttämättömät sovitut luotot noin 316 milj. euroa.

Emoyhtiön tulos

Emoyhtiön liikevaihto koostuu vain energian myynnistä konserniyhtiöille ja ulkopuolisille Suomessa. Emoyhtiön liikevaihto oli 23 milj. euroa (23 milj.). Liiketappio oli 9,7 milj. euroa (tappio 36 milj.). Emoyhtiö kantaa konsernin johdon ja hallinnon sekä osan tutkimuskustannuksista.

Emoyhtiön nettorahoitustuotot olivat 33 milj. euroa (127 milj.). Vertailuvuoden 2002 lukuihin sisältyi merkittäviä konsernin sisäisiä eriä: Tikkurila Oy:n osinko 172 milj. euroa ja sisäisten lainojen arvon-

alennus 56 milj. euroa. Tulos ennen veroja ja varausten muutoksia oli 86 milj. euroa (185 milj.). Investoinnit olivat 3,4 milj. euroa.

Vuoden 2004 alusta lukien emoyhtiön toiminta laajenee, kun Kemira Chemicals Oy fuusioitiin siihen 1.1.2004.

Henkilöstö

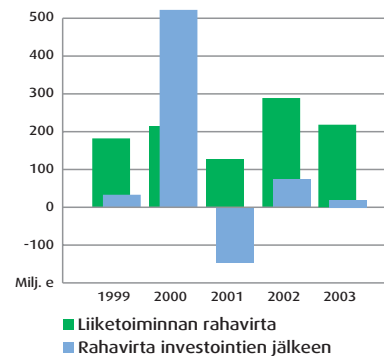
Konsernin palveluksessa oli keskimäärin 10 536 henkeä, 159 enemmän kuin vuonna 2002. Suurin syy kasvuun olivat Yhdysvalloissa tehdyt yritysostot. Kokonaismäärästä keskimäärin 5 940 henkeä oli Suomen ulkopuolisten yhtiöiden palveluksessa.

Emoyhtiön palveluksessa oli keskimäärin 285 henkeä, 28 edellisvuotista enemmän.

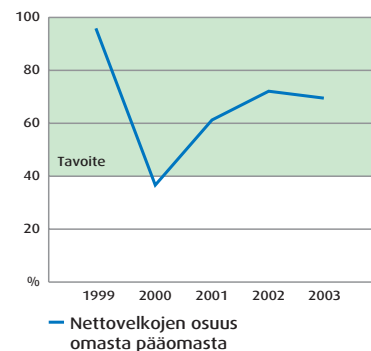
Suuri osa konsernin henkilöstöä on erilaisten, maittain vaihtelevien kannustus-palkkiojärjestelmien piirissä. Lisäksi käytössä on ylimmän johdon optiojärjestelmä. Yhtiökokouksen vuonna 2001 hyväksymän optio-ohjelman ehdot täyttyivät vuoden 2003 lopussa ja hallitus on vahvistanut ohjelman.

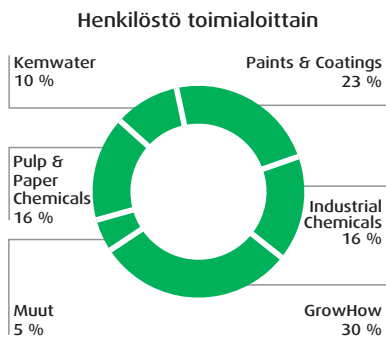
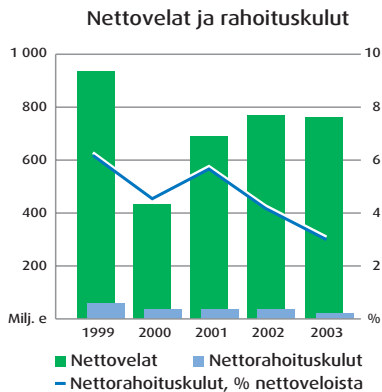
Kertomusvuotena seuraavat henkilöt toimivat Kemira Oyj:n hallituksessa: Sten-Olof Hansén (puheenjohtaja), Niilo Pellonmaa (varapuheenjohtaja), Ritva Hainari, Eija Malmivirta, Anssi Soila ja Matti Packalén 8.4.2003 pidettyyn yhtiökokoukseen saakka. Yhtiökokous valitsi uudeksi puheenjohtajaksi Anssi Soilan ja varapuheenjohtajaksi Eija Malmivirran. Matti Packalén valittiin jatkamaan hallituksen jäsenenä. Uusiksi hallituksen jäseniksi valittiin Markku Tapio kauppa- ja teollisuusministeriöstä sekä Elizabeth Armstrong ja Ove Mattsson, joilla molemmilla on vahva kokemus kansainvälisestä kemianteollisuudesta. Hallituksen toimikausi alkaa yhtiökokouksesta ja jatkuu seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka. Hallituksen jäsenistä kukaan ei ole konsernin palveluksessa.

Rahavirta

Velkaantuneisuus (Gearing)

Pääjohtajana on vuoden 2000 alusta toiminut Tauno Pihlava. Hallitus on päättänyt nimittää hänen seuraajakseen Kemira Oyj:n uudeksi pääjohtajaksi ekonomi Lasse Kurkilahden helmikuun alusta 2004 alkaen.

Suomalaisille eläkesäätiöille maksettiin kannatusmaksuja noin 17 milj. euroa (43 milj. vuonna 2002). Vähennys syntyi toisaalta paremmista sijoitustuotoista ja toisaalta eläkelainsäädännön muutoksesta aiheutuneesta vastuun pienemisestä.

Omistus

Suomen valtion omistusosuus 31.12.2003 oli 56,2 %. Ulkomaiset institutionaaliset sijoittajat omistivat 5,9 % ja suomalaiset instituutiot ja rahastot 27,7 % osakkeista. Yksityisten sijoittajien osuus oli 6,8 % koko osakemäärästä.

Yhtiöllä on hallussaan omia osakkeita 4 190 000 kpl eli 3,4 % koko osakemäärästä. Hallituksella ei ole yhtiökokouksen valtuutusta omien osakkeiden ostamiseen eikä myöskään vaihtovelkakirjalainojen tai osakeoptioiden tai uusien osakkeiden liikkeelle laskuun, paitsi siinä määrin kuin vuonna 2001 päätetty johdon optio-ohjelma saattaa edellyttää (enintään 2 850 000 osaketta). Yhtiökokous valtuutti hallituksen luovuttamaan yhtiön hallussa oston jälkeen olevia osakkeita edelleen sekä myymään niitä Helsingin Arvopaperipörsin välityksellä. Niitä voidaan myös käyttää osana henkilöstörahoille maksettavia voittopalkkioita ja henkilöstön palkkioita (mikäli sellaisia päätetään ottaa käyttöön) tai maksuvälineenä yrityskaupoissa. Valtuutus on voimassa yhden vuoden ajan yhtiökokouksen päätöksestä. Hallitus on päättänyt hakea uutta valtuutusta yhtiökokoukselta omien osakkeiden luovuttamiseksi ja käyttää valtuutusta vuoden 2001 optio-ohjelman perusteella merkittäviin osakkeisiin sekä osana henkilöstörahoille vuodelta 2003 maksettavaa voittopalkkiota. Enimmillään näihin tarkoituksiin käytetään 2,8 miljoonaa osaketta.

Muutokset konsernirakenteessa

Vuoden aikana perustettiin, ostettiin ja myytiin useita yhtiöitä tai osakkuuksia. Merkittävät muutokset on käsitelty toimialojen kohdalla. Suurin muutos oli organisaation toiminnan selkiyttämiseksi tehty Kemira Chemicals Oy:n fuusio Kemira Oyj:hin 1.1.2004.

Kannattavuuden parantaminen

Viimeisten 18 kuukauden aikana Kemira on käynnistänyt useita kannattavuuden parantamishankkeita. Niitä ovat logistiikan, hankintojen ja tehtaiden tehokkuuden parantaminen sekä yhteisen Kemira Service -palvelukeskuksen perustaminen. Näillä hankkeilla tavoitellaan yhteensä yli 100 milj. euron säästöjä seuraavien 2-3 vuoden aikana verrattuna vuoteen 2002, ja ne koskevat kaikkia strategisia liiketoimintayksiköitä. Hankkeet ovat käynnistyneet hyvin ja useita tehostamisprojekteja on jo meneillään suurimmilla tuotantotoimipaikoilla. Vuoden 2003 aikana saavutimme 100 miljoonan kustannussäästö tavoitteesta noin neljänneksen. Vuoden 2004 aikana arvioimme saavuttavamme noin puolet ja vuoden 2005 loppuun mennessä pääsemme kokonaistavoitteeseen.

Osana 100 milj. euron säästöohjelmaa Helsingborgissa, Ruotsissa päätettiin supistaa kaliumsulfaatti- ja kalsiumkloridituotantoa sekä lopettaa dikalsiumfosfaatin tuotanto. Rakennemuutoksen kustannukset olivat noin 9 milj. euroa, josta noin puolet on omaisuuden arvonalennusta ja puolet muita kustannuksia. GrowHow jatkaa suunnitelmiaan supistaa Suomessa olevan henkilöstönsä määrää 170:llä vuoden 2003 alusta vuoteen 2005 mennessä. Isossa-Britanniassa Coatings-yksikön neuvottelut henkilöstön kanssa kahden toimipaikan yhdistämisestä saatettiin päätökseen vuoden lopulla.

Vuoden 2004 näkymät

Pulp & Paper Chemicals. Sellu- ja paperiteollisuuden matalasuhdanteen arvioidaan jatkuvan. Kemiran jalansija on edelleen vahvistunut sekä Pohjois-Amerikassa että Manner-Euroopassa aiemmin mainittujen yritysostojen kautta. Myös tuote- ja palveluvalikoima on laajentunut Pulp & Paper Chemicals -yksikössä. Sekä liikevaihdosta että liikevoitosta odotetaan parempia kuin vuonna 2003 huolimatta haasteellisesta toimintaympäristöstä.

Kemwater. Vedenpuhdistuskemikaalien kysynnän odotetaan kehittyvän edelleen suotuisasti. Erityisesti alumiini- ja rauta-pohjaisissa raaka-aineissa on kustannuspaineita. Kemiron Companies -yhtiön osake-enemmistön osto Yhdysvalloissa tulee kasvattamaan Kemwaterin liikevaihtoa merkittävästi ja sen vuoksi myös liikevoiton uskotaan paranevan vuodesta 2003.

Paints & Coatings -yksikön vahvan kasvun odotetaan jatkuvan Venäjällä ja kysynnän normalisoituvan pohjoismaisilla markkina-alueilla. Liikevaihdon odotetaan kasvavan, minkä yhdessä kannattavuuden parantamistoimien kanssa odotetaan parantavan vuoden 2004 liikevoittoa.

Industrial Chemicals -yksikön näkymät ovat edelleen myönteiset. Vuoden 2003 laskun jälkeen titaanidioksidipigmenttien kulutuksen maailmassa odotetaan kääntyvän nousuun, ja kaikki suuret tuottajat ovat äskettäin ilmoittaneet hinnankorotuksista. Niiden ei kuitenkaan odoteta ehtivän juurikaan vaikuttaa en-

simmäisen neljänneksen lukuihin. Yksikön muiden tuotteiden tulevaisuuden näkymät ovat hyvät. Rakennemuutosten ja tuotannon kustannustehokkuuden parantamisen uskotaan tehostavan toimintaa. Sekä liikevaihdon että liikevoiton uskotaan paranevan vuoteen 2003 verrattuna.

GrowHow'n vuosi 2004 on alkanut selkeästi korkeammin hinnoin Manner-Euroopan ja Ison-Britannian lannoite-markkinoilla. Maailman viljavarastot ovat poikkeuksellisen alhaisella tasolla, mikä on nostanut viljan hintoja ja tukee tyypillisesti myös lannoitteiden hintoja. Myös Jordanian yhteisyrityksen käyntiasteen nousun uskotaan parantavan kannattavuutta vuonna 2004. Toisaalta korkealla pysyneet maakaasun ja ammoniakkin hinnat nostavat tuotantokustannuksia. Kaukovienni ja fosforihappoliiketoiminta kärsivät edelleen euroon verrattuna heikosta dollarista ja kallistuneista rahdeista. Eläinrehumarkkinoilla hinnat ovat kääntymässä nousuun, mutta ovat vielä alhaiset. GrowHow'n liikevaihdon ja liiketuloksen arvioidaan paranevan vuodesta 2003.

Kemira-konserni. Kemiran liikevaihdon arvioidaan kasvavan ja liikevoiton olevan parempi kuin vuonna 2003.

Kemira siirtyy vuoden 2004 alusta raportoimaan IAS/IFRS:n mukaisesti. IFRS-alkusaldot ja vertailuluvut vuodelta 2003 julkaistaan erillisenä tiedotteena. Suurimmat muutokset liittyvät henkilöetuksien (lähinnä eläkesäätiöt) raportointiin sekä eräiden osakkeiden arvostukseen.

TULOS JA HENKILÖSTÖ TOIMIALOITTAIN 2003

	Liikevaihto	Liikevoitto	Henkilöstö keskimäärin
Milj. e			
Pulp & Paper Chemicals	521	43	1 677
Kemwater	215	24	1 010
Paints & Coatings	439	30	2 387
Industrial Chemicals	410	40	1 670
Kemira GrowHow	1 205	25	3 130
Muut	75	-18	662
Toimialojen välinen liikevaihto	-127		
Yhteensä	2 738	144	10 536

Kaikki tässä katsauksessa esitetyt ennusteet ja arviot perustuvat tämänhetkiseen näkemykseen talouden kehityksestä ja todelliset tulokset voivat olla merkittävästikin erilaiset.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Osakkeet ja äänioikeus

Kemira Oyj:n osakkeiden lukumäärä on 122 360 000. Jokaisella osakkeella on yksi ääni yhtiökokouksessa. Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön osakepääoma voi olla 217 - 850 milj. euroa. Osakepääomaa voidaan muuttaa ilman yhtiöjärjestyksen muutosta näiden rajojen sisällä. Tällä hetkellä Kemira Oyj:n osakepääoma on 217 milj. euroa. Kemira Oyj:n osakkeet on rekisteröity arvo-osuusrekisteriin.

Valtion omistus

Suomen valtion omistuksessa on 56,2 % yhtiön osakkeista ja osakkeiden tuottamista äänistä. Eduskunnan kesäkuussa 2001 tekemän päätöksen perusteella valtion omistus yhtiössä voi vähentyä aina 15 %:iin asti. Tämän rajan alitus edellyttää uutta eduskunnan päätöstä.

Osingonjakopolitiikka

Kemiran tavoitteena on jakaa osinkoa 30 - 50 % operatiivisesta nettotuloksesta. Yhtiön hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että vuodelta 2003 maksetaan osinkoa

0,33 euroa osakkeelta eli 39 milj. euroa, joka vastaa 53 %:n osingonmaksua nettotuloksesta. Jos suomalainen verokanta otetaan huomioon, se vastaa 0,46 euron verollista osinkoa. Osingonjaon täsmäytyspäivä on 13.4.2004 ja maksupäivä 20.4.2004.

Osakepääoman korottaminen

Kemira Oyj:n hallituksella ei ole voimassa olevaa valtuutusta osakepääoman korottamiseen.

Omien osakkeiden luovutus

Yhtiöllä on hallussaan omia osakkeita 4 190 000 kappaletta. Vuoden 2003 yhtiökokous päätti, että Kemiran hallitus valtuutetaan päättämään yhtiön omien osakkeiden luovuttamisesta. Valtuutuksen mukaan osakkeita voidaan myydä Helsingin Arvopaperipörssin välityksellä, käyttää henkilöstörahojen mahdollisten voittopalkkioiden ja henkilöstön palkkioiden maksamiseen, mikäli hallitus päättää tällaisen järjestelmän käyttöönotosta ja vastikkeena mahdollisissa yrityskaupoissa.

Sisäpiiriläiset

Kemira-konsernissa noudatetaan Helsingin Pörssin 28.10.1999 antamia sisäpiiri-sääntöjä.

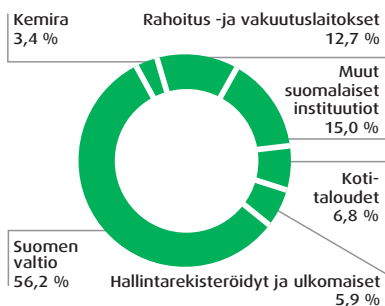
Listaus ja kaupankäynti

Kemira Oyj:n osakkeet on listattu Helsingin Arvopaperipörssissä 10.11.1994 alkaen. Helsingin lisäksi osakkeella käydään kauppaa Lontoon Arvopaperipörssin SEAQ-kaupankäyntijärjestelmässä. Kemira on mukana myös Yhdysvalloissa PORTAL-järjestelmässä. Yhdysvalloissa Kemiran osakkeet on laskettu liikkeelle 144A-säännöksen perusteella, jolloin kaupankäynti on luvallista vain tämän säännöksen sallimille instituutioille. Yhdysvalloissa Kemiran osakkeilla voidaan käydä kauppaa myös ADS-osakkeiden muodossa. Yksi ADS-osake vastaa kahta Kemiran osaketta.

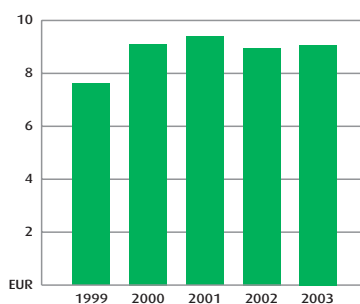
Hinta ja volyyymi

Kemiran osakkeen kurssi vahvistui vuoden 2003 aikana Helsingin Arvopaperipörssissä 39,6 %, kun HEX-indeksi vahvistui 4,4 %. Osakkeen ylin hinta oli 9,30 euroa ja alin

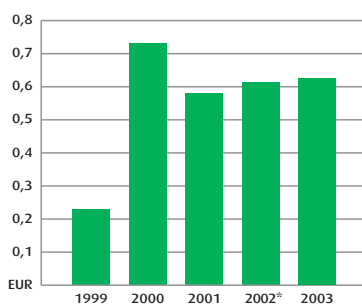
Omistusjakauma 31.12.2003

Oma pääoma/osake

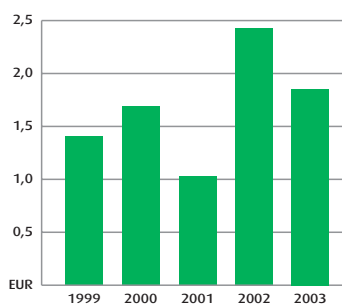

Tulos/osake

* Ilman vuoden 2002 kertaluonteista arvonalennusta.

Rahavirta/osake

5,75 euroa. Kaupankäyntimäärillä painotettu keskipörssi vuonna 2003 oli 7,39 euroa. Vuoden lopussa osakkeen hinta oli 9,20 euroa. Osakkeen vuoden 2003 verotusarvo on 6,398 euroa. Osakkeen vaihto oli Helsingin Arvopaperipörssissä yhteensä 23 011 096 kpl ja euromääräinen vaihto 170 milj. euroa. Osakkeen markkina-arvo vuoden 2003 lopussa oli 1 087 milj. euroa.

Johdon optio-oikeudet ja osakkeenomistus

Kemira Oyj:n yhtiökokous päätti 3.4.2001 optio-ohjelmasta. Kemira Oyj:n tai sen tytäryhtiöiden palveluksessa oleville yhtiöiden johtoon kuuluville henkilöille annettiin oikeus optioihin, joihin liittyy oikeus merkitä Kemira Oyj:n osakkeita enintään 2 850 000 kappaletta 2.5.2004 - 31.5.2007. Ehtona optioiden merkintäajan alkamiselle oli, että Kemira Oyj -konsernin osakekohtainen tulos rahoitusserien jälkeen ennen veroja ja satunnaiseriä tilivuosisilta 2001 - 2003 on vähintään Kemira-konsernin osakekohtainen tulos rahoitusserien

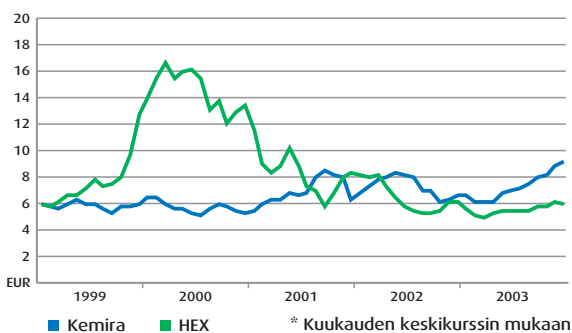
jälkeen ennen veroja ja satunnaiseriä tilivuosisilta 1998 - 2000 lisättynä 5 %:lla eli 2,48 euroa ja että Kemira Oyj:n osakekurssi on kehittynyt vertailuindeksiä paremmin optioehdoissa kuvatulla tavalla. Mainittu konsernin osakekohtainen tulos rahoitusserien jälkeen ennen veroja ja satunnaiseriä tilivuosisilta 2001 - 2003 oli 2,73 euroa. Myös vertailuindeksiä koskeva ehto täyttyi.

Merkintähinta on Kemira Oyj:n osakkeen vuoden 2003 kaupankäynnillä painotettu keskipörssi alennettuna kaksinkertaisesti sillä prosenttiluvulla, jolla Kemira Oyj:n osakekurssin kehitystä kuvaava indeksi ylittää edellä mainitun vertailuindeksin, ja alennettuna lisäksi 31.12.2003 jälkeen maksettavien osinkojen määrällä. Merkintähinta on kuitenkin vähintään Kemira Oyj:n osakkeen kaupankäynnillä painotettu keskipörssi tammikuussa 2001, joka oli 5,44 euroa, vähennettynä 31.1.2001 jälkeen jaettavien osinkojen määrällä. Vuoden 2003 kurssikehityksen perusteella optioiden merkintähinnaksi muodostuu 4,56 euroa alennettuna 31.12.2003 jälkeen maksettavien

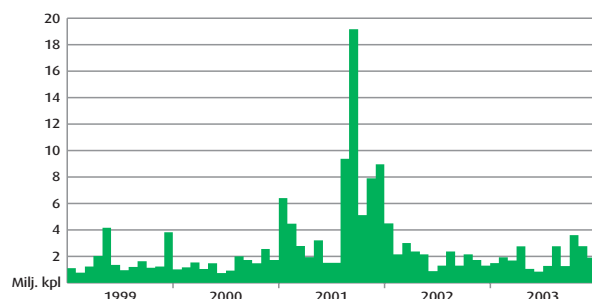
osinkojen määrällä. Optioita on annettu 2 685 000 kappaletta ja optioiden piiriin kuuluu noin 70 henkilöä. Merkintöjen seurauksena yhtiön osakepääoma voi nousta enintään 4 761 728 eurolla ja merkittävien osakkeiden osuus yhtiön osakkeista ja osakkeiden tuottamista äänistä on enintään 2,3%.

Yhtiön hallituksen ja hallituneuvoston jäsenet sekä toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen omistivat vuoden lopussa 60 075 kpl Kemira Oyj:n osakkeita. Tämä on 0,05 % yhtiön osakkeista ja äänivallasta. Kemira Oyj:n toimitusjohtajalla ja toimitusjohtajan sijaisella oli vuoden lopussa 270 000 kpl vuoden 2001 optio-ohjelmaan liittyviä osakeoptioita.

Osakkeen kurssikehitys 1999 - 2003*

Osakkeen vaihto Helsingin pörssissä 1999 - 2003

Osakkeenomistuksen jakautuminen 31.12.2003

Osakkeiden lukumäärä	Osakkeenomistajien lukumäärä	% osakkeenomistajista	Osakkeet kpl	% osakkeista ja äänistä
1 - 50	1 098	8,32	41 119	0,03
51 - 100	1 203	9,12	100 001	0,08
101 - 500	5 932	44,97	1 625 366	1,33
501 - 1 000	2 600	19,71	2 019 003	1,65
1 001 - 5 000	1 970	14,94	3 891 259	3,18
5 001 - 10 000	156	1,18	1 172 007	0,96
10 001 - 50 000	146	1,11	3 184 965	2,60
50 001 - 100 000	32	0,24	2 461 712	2,01
100 001 - 500 000	38	0,29	8 780 945	7,18
500 001 - 1 000 000	9	0,07	6 081 210	4,97
1 000 001 -	7	0,05	86 388 782	70,60
Yhteensä	13 191	100,00	115 746 369	
Hallintarekisterit			6 613 631	5,41
Kaikki yhteensä			122 360 000	100,00

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2003

Omistaja	Osakkeiden lukumäärä 1000 kpl	% osakkeista ja äänistä
1. Suomen valtio	68 754	56,19
2. Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sampo	4 759	3,89
3. Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	3 303	2,70
4. Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva	2 104	1,72
5. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	1 880	1,54
6. Valtion Eläkerahasto	1 400	1,14
7. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiola	893	0,73
8. Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	861	0,70
9. Pohjola Finland Value Sijoitusrahasto	800	0,65
10. OP-Delta Sijoitusrahasto	682	0,56
11. Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola	620	0,51
12. Kemira Agron Eläkesäätiö	577	0,47
13. Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola	560	0,46
14. Nordea Henkivakuutus Suomi Oy	560	0,46
15. Etera Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö	529	0,43
16. Kuntien eläkevakuutus	500	0,41
17. Sijoitusrahasto Sampo Suomi Osake	449	0,37
18. Eläke-Fennia Keskinäinen Vakuutusyhtiö	423	0,35
19. Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Tapiola	397	0,32
20. Fortumin Eläkesäätiö	388	0,32
Kemira Oyj	4 190	3,42
Hallintarekisteröidyt	6 614	5,41
Muut yhteensä	21 117	17,25
Kaikki yhteensä	122 360	100,00

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

Tulos / osake (EPS)

Tulos ennen satunnaiseriä +/- vähemmistön osuus
– tilikauden verot

Keskimääräinen osakeantioikaistu osakemäärä

Tulos / osake ennen arvonalennusta

Tilikauden tulos + arvonalennus - arvonalennuksen verot

Keskimääräinen osakeantioikaistu osakemäärä

Liiketoiminnan rahavirta

Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat, liikepääoman
muutoksen jälkeen ennen investointeja

Liiketoiminnan rahavirta / osake

Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat

Keskimääräinen osakeantioikaistu osakemäärä

Osinko / osake

Tilikaudelta jaettu osinko

Osakkeiden lukumäärä vuoden lopussa

Osinkosuhde

Osakekohtainen osinko x 100

Osakekohtainen tulos

Efektiiivinen osinkotuotto / osake

Osinko per osake x 100

Pörssikurssi 31.12.

Oma pääoma / osake

Oma pääoma vuoden lopussa

Osakkeiden lukumäärä vuoden lopussa

Osakkeen hinta keskimäärin

Osakkeen vaihto e vuodessa

Osakkeen vaihto kpl vuodessa

Hinta / tulos per osake (P/E)

Osakkeen hinta vuoden lopussa

Tulos per osake (EPS)

Hinta / oma pääoma per osake

Osakkeen hinta vuoden lopussa

Oma pääoma per osake

Hinta / rahavirta per osake

Osakkeen hinta vuoden lopussa

Operatiivinen rahavirta per osake

Osakkeiden vaihdon kehitys, %

Kauden aikana vaihdettujen osakkeiden lukumäärän
suhteellinen osuus keskimääräisestä osakemäärästä

TALOUDELLISET TUNNUSLUVUT

Nettovelat

Korollinen vieras pääoma – rahat ja pankkisaamiset
– rahoitusarvopaperit

Omavaraisuusaste, %

Oma pääoma + vähemmistön osuus x 100

Taseen loppusumma – saadut ennakot

Velkaantuneisuus (gearing), %

Nettovelat x 100

Oma pääoma + vähemmistön osuus

Korkokate

Liikevoitto + poistot

Nettorahoituskulut

Sijoitetun pääoman tuotto prosentti (ROI)

Tulos ennen satunnaiseriä + korkokulut ja muut
rahoituskulut x 100

Taseen loppusumma – korottomat velat
(keskimäärin)

Oman pääoman tuotto prosentti (ROE)

Tulos ennen satunnaiseriä – tilikauden verot
+/- satunnaiserien verovaikutus x 100

Oma pääoma + vähemmistön osuus
(keskimäärin)

Rahavirtatuotto sijoitetulle pääomalle (CFROI)

Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat x 100

Taseen loppusumma – korottomat velat
(keskimäärin)

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

Osaakekohtaiset tunnusluvut	2003	2002	2001	2000	1999
Tulos / osake, e ²⁾³⁾⁴⁾⁵⁾	0,62	0,07	0,58	0,73	0,23
Tulos / osake ennen arvonalennusta, e ²⁾³⁾⁴⁾⁵⁾	0,62	0,61	0,58	0,73	0,23
Liiketoiminnan rahavirta / osake, e	1,85	2,45	1,03	1,69	1,41
Osinko / osake, e ¹⁾	0,33	0,30	0,30	0,30	0,23
Osinkosuhte ¹⁾	53,2	428,6	51,7	18,2	100,0
Efektiiivinen osinkotuotto / osake, % ¹⁾	3,6	4,6	4,5	5,6	3,8
Oma pääoma / osake, e	9,04	8,94	9,35	9,08	7,57
Hinta / tulos per osake (P/E)	14,84	94,14	11,50	7,34	26,57
Hinta / oma pääoma per osake	1,02	0,74	0,71	0,59	0,80
Hinta / rahavirta per osake	4,97	2,69	6,48	3,17	4,33
Osingonjako, milj. e ¹⁾	39,0	35,5	35,8	37,1	29,6

Osakkeen vaihto ja kaupankäynti

Osakkeen hinta, ylin e	9,30	8,50	8,75	6,80	6,90
Osakkeen hinta, alin e	5,75	5,75	5,30	4,92	5,20
Osakkeen hinta, keskimäärin e	7,39	7,22	7,36	5,67	5,85
Osakkeen hinta vuoden lopussa e	9,20	6,55	6,65	5,40	6,05
Osakkeen vaihto (1000) kpl, Helsinki	23 011	24 606	72 176	17 366	20 703
Osuus osakekannasta, %	19	21	60	14	16
Osakekannan markkina-arvo kauden lopussa, milj. e	1 087,2	774,0	792,7	667,7	773,2

Osakepääoman korotukset

Keskimääräinen osakemäärä (1000) ²⁾	118 170	118 170	121 075	126 623	128 318
Osakkeiden lukumäärä vuoden lopussa (1000) ²⁾	118 170	118 170	119 208	123 645	127 800
Osakeannit - osakkeiden lisäykset (1000)	-	-	-	-	-
Osakepääoma, milj. e	217,0	217,0	217,0	217,0	217,0
Osakeannit - osakepääoman lisäykset, milj. e	-	-	-	-	-

- 1) Osinko vuodelta 2003 on hallituksen ehdotus osingoksi.
- 2) Osakkeiden lukumäärä, joka ei sisällä konsernin omistamia osakkeita.
- 3) Tulos ennen lopetettujen liiketoimintojen kertaluonteisia erä vuonna 2000.
- 4) Laimennettu tulos / osake on samansuuruinen.
- 5) Tulos / osake lopetettujen liiketoimintojen kertaluonteisten erien jälkeen oli vuonna 2000 1,64 e.

TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

Tuloslaskelma ja kannattavuus	2003	2002	2001	2000	1999
Liikevaihto, milj. e	2 738	2 612	2 454	2 486	2 526
Ulkomaantoiminta, milj. e	2 282	2 155	1 967	2 024	2 073
Myynti Suomessa, %	17	18	20	19	18
Vienti Suomesta, %	25	23	23	24	20
Ulkomaantoiminta, %	58	59	57	57	62
Liikevoitto, milj. e ¹⁾	144	40	144	175	108
% liikevaihdosta	5	2	6	7	4
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta, milj. e ¹⁾	-3	5	0	0	3
Muut rahoituskulut (netto), milj. e ²⁾	23	30	31	31	52
% liikevaihdosta	1	1	1	1	2
Korkokate ¹⁾	12	9	9	11	6
Tulos ennen satunnaisia eriä, milj. e	118	16	113	144	59
% liikevaihdosta	4	1	5	6	2
Arvonlennustappio, milj. e	-	78	-	-	-
Kertaluonteiset erät lopetetuista liiketoiminnoista, milj. e	-	-	-	162	-
Tulos ennen veroja ja vähemmistöosuutta, milj. e	118	16	113	307	59
% liikevaihdosta	4	1	5	12	2
Tilikauden tulos, milj. e	74	8	70	208	30
Sijoitetun pääoman tuotto-%	8	3	8	10	6
Oman pääoman tuotto-%	7	1	6	9	3
Tutkimus- ja kehityskulut, milj. e	48	46	39	48	48
% liikevaihdosta	2	2	2	2	2

Rahavirrat

Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat, milj. e	219	290	125	214	181
Käyttöomaisuuden ja tytäryhtiöiden myynnistä, milj. e	36	21	27	527	18
Investoinnit, milj. e	236	243	298	218	168
% liikevaihdosta	9	9	12	9	7
Rahavirta investointien jälkeen, milj. e	19	67	-146	523	31
Rahavirtatuotto sijoitetulle pääomalle, %	11	15	7	11	9

Tase ja vakavaraisuus

Pysyvät vastaavat, milj. e	1 442	1 474	1 415	1 285	1 486
Oma pääoma, milj. e	1 068	1 056	1 115	1 122	968
Vieras pääoma, milj. e	1 395	1 418	1 318	1 268	1 620
Taseen loppusumma, milj. e	2 495	2 491	2 450	2 408	2 603
Nettovelat, milj. e	761	768	686	425	934
Omavaraisuusaste %	44	43	46	48	38
Velkaantuneisuus (gearing), %	69	72	61	37	95

Henkilökunta

Henkilökunta keskimäärin	10 536	10 377	10 207	9 644	10 743
josta Suomessa	4 596	4 681	4 871	4 908	5 090

Valuuttakurssit

Tärkeimmät valuuttakurssit (31.12.)

USD	1,26300	1,04870	0,88130	0,93050	1,00460
GBP	0,70480	0,65050	0,60850	0,62410	0,62170
SEK	9,08000	9,15280	9,30120	8,83130	8,56250
DKK	7,44500	7,42880	7,43650	7,46310	7,43300

- 1) IAS:n vaatiman esitystavan mukaisesti osuus osakkuusyritysten tuloksesta esitetään rahoituskulujen jälkeen. Liikevoittoja aikaisemmilta vuosilta on korjattu vertailukelpoisiksi osakkuusyritysten tuloksen verran.
- 2) Ilman osuuksia osakkuusyritysten tuloksista.

Konsernin tuloslaskelma

	Viite	1.1. - 31.12.	
		2003 Milj. e	2002 Milj. e
Liikevaihto	1, 29	2 738,2	2 612,3
Liiketoiminnan muut tuotot	2	28,1	13,2
Kulut	3, 4, 5	-2 452,4	-2 331,2
Poistot	6, 29	-169,8	-176,1
Arvonlennus	7	-	-78,2
Liikevoitto	29	144,1	40,0
Rahoitustuotot ja -kulut	8	-23,4	-29,5
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	8, 29	-2,7	5,5
Nettorahoitustuotot ja -kulut		-26,1	-24,0
Voitto ennen veroja ja vähemmistöosuutta		118,0	16,0
Välittömät verot	9	-39,9	-5,3
Vähemmistöosuus		-4,5	-2,5
Tilikauden voitto		73,6	8,2
Tulos / osake, e	10	0,62	0,07
Tulos / osake ennen arvonalennusta, e	10	0,62	0,61

		31.12.	
VASTAAVAA	Viite	2003 Milj. e	2002 Milj. e
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet	11	228,0	221,2
Aineelliset hyödykkeet	12	1 086,2	1 072,0
Sijoitukset	13		
Osuudet osakkuusyrietyksissä	27	27,0	58,2
Muut osakkeet ja osuudet		10,0	20,9
Laskennalliset verosaamiset	17	4,8	10,6
Muut sijoitukset		86,3	90,8
Sijoitukset yhteensä		128,1	180,5
Pysyvät vastaavat yhteensä		1 442,3	1 473,7
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus	14	391,0	358,4
Saamiset	15		
Korolliset saamiset		13,0	7,8
Korottomat saamiset		570,8	570,5
Saamiset yhteensä		583,8	578,3
Rahoitusarvopaperit	21, 26	29,5	40,1
Rahat ja pankkisaamiset	21, 26	48,5	40,7
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		1 052,8	1 017,5
Vastaavaa yhteensä		2 495,1	2 491,2

		31.12.	
VASTATTAVAA	Viite	2003 Milj. e	2002 Milj. e
Oma pääoma			
Osakepääoma		217,0	217,0
Ylikursssirahasto		252,5	252,5
Omat osakkeet		-28,2	-28,2
Arvonmuutosrahasto		-	0,6
Muut rahastot		3,2	3,2
Edellisten tilikausien voitto		549,7	603,0
Tilikauden voitto		73,6	8,2
Oma pääoma yhteensä		1 067,8	1 056,3
Vähemmistöosuus		32,2	16,4
Pitkäaikainen vieras pääoma			
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	16, 21, 22	542,5	636,9
Laskennalliset verovelat	17, 18	39,3	41,8
Varaukset	19	51,1	74,9
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä		632,9	753,6
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	21	296,1	211,8
Lyhytaikaiset varaukset	19, 20	27,5	46,5
Muu lyhytaikainen koroton vieras pääoma	20	438,6	406,6
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	20	762,2	664,9
Vieras pääoma yhteensä		1 395,1	1 418,5
Vastattavaa yhteensä		2 495,1	2 491,2

Konsernin rahavirtalaskelma

	2003 Milj. e	2002 Milj. e
Liiketoiminnan rahavirrat		
Liikevoitto	141,5	45,5
Oikaisut liikevoittoon ¹⁾	-18,8	81,0
Poistot	169,8	176,1
Saadut korot	3,1	8,9
Maksetut korot	-37,0	-48,2
Saadut osingot	6,2	3,2
Muut rahoituserät	-3,4	-1,2
Verot	-29,9	-34,3
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	231,5	231,0
Käyttöpääoman muutos		
Vaihto-omaisuuden muutos	-22,0	60,3
Lyhytaikaisten liikesaamisten muutos	-6,4	31,7
Korottomien lyhytaikaisten velkojen muutos	16,0	-33,2
Käyttöpääoman muutos yhteensä	-12,4	58,8
Liiketoiminnasta kertyneet rahavarat	219,1	289,8
Investointien rahavirrat		
Tytäryrityksen hankinta vähennettynä sen hankintahetken rahavaroilla	-82,7	-57,4
Osakkuusyritysten hankinta	-0,7	-1,6
Muiden osakkeiden ostot	-0,2	-0,8
Muun käyttöomaisuuden ostot	-152,4	-183,6
Luovutustulot konserniyhtiöiden myynnistä	-	1,8
Luovutustulot osakkuusyritysten myynnistä	23,0	0,1
Luovutustulot muiden osakkeiden myynnistä	0,8	0,4
Luovutustulot muun käyttöomaisuuden myynnistä	12,5	18,5
Investointeihin käytetyt nettorahavarat	-199,7	-222,6
Rahavirrat ennen rahoitusta	19,4	67,2
Rahoituksen rahavirrat		
Pitkäaikaisten lainojen nostot (+), maksut (-)	1,4	158,5
Pitkäaikaisten lainasaamisten vähennys (+), lisäys (-)	0,2	-22,6
Lyhytaikaisen rahoituksen lisäys (+), vähennys (-)	21,9	-133,5
Maksetut osingot	-37,1	-35,5
Omien osakkeiden osto	-	-7,0
Muut	-8,5	-16,1
Rahoitukseen käytetyt nettorahavarat	-22,1	-56,2
Rahavarojen nettolisäys	-2,7	11,0
Rahavarat 31.12.	78,1	80,9
Rahavarat 1.1.	80,8	69,9
Rahavarojen nettolisäys	-2,7	11,0

1) Ei-kassaperusteiset erät liikevoitossa (esim. arvonalennukset) sekä käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot.

Rahavirtalaskelman erät eivät ole suoraan johdettavissa taseesta. Liiketoiminta-alueiden kassavirrat on esitetty toimialakohtaisten tietojen yhteydessä.

	2003 Milj. e	2002 Milj. e
Tytäryritysten hankinta		
Yhtiöiden hankintameno	90,5	60,2
Ostettujen yhtiöiden hankintahetken rahavarat	-7,8	-2,8
Hankinnoista johtuvat rahavirrat hankittujen yrityksiä rahavaroilla vähennettynä	82,7	57,4
Hankittujen tytäryritysten varojen ja velkojen arvot		
Nettokäyttöpääoma	16,1	21,5
Käyttöomaisuus	56,8	102,5
Osakkeet ja osuudet	-10,1	-
Korolliset saatavat poislukien rahavarat	1,6	4,1
Korolliset velat	-3,4	-114,0
Vähemmistöosuus	-16,8	0,0
Hankinnan konserniaktiiva	38,5	43,3
Hankittujen tytäryritysten varojen ja velkojen nettoarvo yhteensä	82,7	57,4
Luovutustulot tytäryritysten myynnistä		
Luovutustulot	-	1,4
Myytyjen yhtiöiden rahavarat	-	0,4
Luovutustulot tytäryritysten myynnistä yhteensä	-	1,8
Myytyjen yritysten varojen ja velkojen arvo		
Nettokäyttöpääoma	-	0,4
Käyttöomaisuus	-	3,7
Korolliset saatavat poislukien rahavarat	-	0,6
Korolliset velat	-	-
Myyntivoitto/-tappio	-	-2,9
Myytyjen yritysten varojen ja velkojen nettoarvo yhteensä	-	1,8

Oman pääoman muutos

	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Muut rahastot	Kurssi- ja muuntoerot	Arvon- muutos- rahasto	Omat osakkeet	Edellisten tilikausien voittovarot	Yhteensä
Oma pääoma 1.1.2002	217,0	252,5	2,8	-7,7	-	-21,2	671,7	1 115,1
Tilikauden tulos	-	-	-	-	-	-	8,2	8,2
Osingonjako	-	-	-	-	-	-	-35,5	-35,5
Kurssi- ja muuntoerot	-	-	-	-34,7	-	-	-	-34,7
Suojattua hankintamenoa oikaisemaan siirretty määrä (equity hedging)	-	-	-	9,4	-	-	-	9,4
Rahavirran suojaus: omaan pääomaan merkitty määrä	-	-	-	-	0,6	-	-	0,6
Omien osakkeiden osto	-	-	-	-	-	-7,0	-	-7,0
Muut muutokset	-	-	0,4	-	-	-	-0,2	0,2
Oma pääoma 31.12.2002	217,0	252,5	3,2	-33,0	0,6	-28,2	644,2	1 056,3
Oma pääoma 1.1.2003	217,0	252,5	3,2	-33,0	0,6	-28,2	644,2	1 056,3
Tilikauden tulos	-	-	-	-	-	-	73,6	73,6
Osingonjako	-	-	-	-	-	-	-35,5	-35,5
Osingonjako vähemmistölle	-	-	-	-	-	-	-1,6	-1,6
Kurssi- ja muuntoerot	-	-	-	-33,0	-	-	-	-33,0
Suojattua hankintamenoa oikaisemaan siirretty määrä (equity hedging)	-	-	-	9,9	-	-	-	9,9
Rahavirran suojaus: omaan pääomaan merkitty määrä	-	-	-	-	-0,6	-	-	-0,6
Lahjoitukset	-	-	-	-	-	-	-0,4	-0,4
Muut muutokset	-	-	-	-	-	-	-0,9	-0,9
Oma pääoma 31.12.2003	217,0	252,5	3,2	-56,1	-	-28,2	679,4	1 067,8

Emoyhtiön osingonjakoa rajoittava konsernin vapaa oma pääoma oli 460,8 milj. e vuonna 2003 ja 442,7 milj. e vuonna 2002. Luku saadaan kun konsernitaseen vapaasta pääomasta vähennetään omaan pääomaan siirretty osuus vapaaehtoisista varauksista. Taseeseen ei ole aktivoitu tutkimus-, perustamis- ja kehittämismenoja, jotka vaikuttavat voitonjakoa rajoittavasti.

Kemiralla oli 31.12.2003 omia osakkeita 4 190 000 kpl. Niiden keskihinta oli 6,73 euroa ja osuus osakepääomasta ja kaikkien osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä 3,4 %.

YRITYKSEN PERUSTIEDOT

Kemira on kemian konserni, jonka liiketoiminta käsittää seuraavat strategiset liiketoimintayksiköt: Pulp & Paper Chemicals (paperi- ja sellukemikaalit), Kemwater (vedenpuhdistuskemikaalit), Paints & Coatings (maalit), Industrial Chemicals (teollisuuskemikaalit) ja GrowHow (kasvin- ja eläinravinteet). Näistä paperi- ja sellukemikaaleissa ja vedenpuhdistuskemikaaleissa tavoitteena on kasvaa maailmanlaajuisesti. Maalliketoiminnassa kasvua tavoitellaan Itämeren ympäristön maissa ja Itä-Euroopassa Venäjä mukaanlukien. Teollisuuskemikaaleissa kehitys perustuu organisen kasvun mahdollisuuksiin vahvan teknologisen osaamisen pohjalta sekä lisäarvon luomiseen erikoistuotteiden kautta. Kasvin- ja eläinravinteissa luomme lisäarvoa räätälöidyillä ratkaisulla elintarvikkeetjulle. Kemiran liiketoimintaan kuuluu myös pakokaasukatalyysaattoreita sekä energialiiketoiminta.

Konsernin emoyritys on Kemira Oyj. Emoyrityksen kotipaikka on Helsinki ja sen rekisteröity osoite on Porkkalankatu 3, 00180 Helsinki.

TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

Laskentaperiaatteet

Kemira-konsernin tilinpäätös on laadittu Suomessa voimassa olevien lakien ja säännösten mukaan. Konsernin tuloslaskennan laskentaperiaatteet perustuvat kansainvälisiin laskentastandardeihin (International Accounting Standards) siinä määrin kuin niiden noudattaminen on ollut mahdollista Suomen tilinpäätöskäytännön puitteissa. Poikkeamia on syntynyt eläkekustannusten ja eräiden rahoitusinstrumenttien arvostusten osalta.

Konsernitiilinpäätöksen laadintamenetelmä

Konsernitiilinpäätös sisältää emoyhtiön lisäksi sen tytäryhtiöt. Emoyhtiöllä on näissä yhtiöissä omistuksensa perusteella suoraan tai tytäryhtiöidensä kautta yli puolet äänivallasta tai muutoin määräysvalta. Myydyt yhtiöt ovat mukana tuloslaskelmassa myyntihetkeen saakka ja vuoden aikana hankitut yhtiöt hankintahetkestä lähtien.

Kaikki konserniyhtiöiden väliset liiketapahtumat on eliminoitu. Keskinäinen osakeomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmällä. Tytäryhtiöosakkeiden hankintahinnan ja tytäryhtiöiden hankintahetken netto-omaisuuden välinen erotus on osin kohdistettu niille tase-erille, joista sen on katsottu johtuvan. Ylittävä osa on esitetty konserniliikearvona. Konserniliikearvon poistoaika on aktiivan vaikutusaika, joka on enintään 20 vuotta. Jos negatiivinen liikearvo on johtunut hankintamenosta, johon ovat vaikuttaneet vastaisia tappioita ja kuluja koskevat odotukset, negatiivinen liikearvo on tuloutettu, kun nämä vastaiset tappiot ja kulut ovat syntyneet. Muuten sen tuloutusaika on ollut sama kuin hankitun yrityksen omaisuuserien keskimääräinen poistoaika. Vähem-

mistön osuus tuloksesta esitetään omana eränään tuloslaskelmassa ja omasta pääomasta omana eränään taseessa.

Konsernin osakkuusyritykset ovat omistusyhteisyhtiöitä, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta (omistusosuus 20-50 %). Osakkuusyritykset on yhdistetty konsernitiilinpäätöksen pääomaosuusmenetelmän mukaisesti. Osuus osakkuusyritysten tilikauden tuloksesta on laskettu konsernin omistuksen mukaisesti ja esitetty tuloslaskelmassa omana eränään. Yhteisyhtiöt, joissa konsernilla on yhteinen määräysvalta toisten osapuolten kanssa, on yhdistetty konsernitiilinpäätöksen konsernin suhteellisen osuuden mukaan rivi riviltä. Muut yhtiöt (konsernin äänivalta vähemmän kuin 20 %) on esitetty taseessa hankintamenosta tai sitä mahdollisesti alhaisemmasta käyvästä arvosta, ja niiltä saadut osingot on esitetty tuloslaskelmassa.

Ulkomaiset tytäryhtiöt

Konsernitiilinpäätöksissä ulkomaisten tytäryhtiöiden tuloslaskelmat on muunnettu euroiksi tilikauden keskimääräisiä kursseja ja taseet tilinpäätöspäivän valuuttakursseja käyttäen. Kurssiero, joka syntyy tuloslaskelman ja taseen kääntämisestä eri kursseilla, kirjataan vapaaseen omaan pääomaan. Konserniliikearvo on merkitty tilinpäätöksen hankintahetken kurssia käyttäen.

Konsernin ulkomaisiin yksikköihin tehtyjä nettosijoituksia on suojattu kurssi- ja valuuttamääräisillä lainoilla sekä termiini- ja valuuttavaihtosopimuksilla. Tällaisten lainojen ja johdannaissopimusten kurssivoitot ja -tappiot on kohdistettu konsernitiilinpäätöksessä tytäryhtiöiden viimeisten vahvistettujen taseiden mukaisten omien pääomien muuntamisesta syntyneitä kurssieroja vastaan suojauslaskennan vaatimusten mukaisesti. Muut oman pääoman muuntoerot on esitetty oman pääoman lisäyksenä ja vähennyksenä.

Valuuttamääräiset erät ja valuutta- ja korkojohdannaissopimukset

Konserniyhtiöt muuntavat omassa kirjapidossaan päivittäiset valuuttamääräiset liiketapahtumat tapahtumapäivän kurssia käyttäen kirjanpitovaluuttakseen. Tilinpäätöksissä valuuttamääräiset saamiset ja velat arvostetaan käyttäen tilinpäätöspäivän valuuttakursseja. Normaaliin liiketoimintaan liittyvät kurssierot käsitellään myyntien ja ostojen oikaisuina. Rahoitukseen ja konsernin kokonaisposition suojaamiseen liittyvät kurssierot esitetään rahoituksen kurssieroissa.

Konsernin rahoitusosasto suojaa konsernin kokonaisvaluutta- ja korkopositiota. Suojaustapahtumien tulosvaikutukset näkyvät konsernin rahoitusosastossa. Tytäryhtiöt suojaavat lähinnä valuuttamääräisiä myyntejä ja ostoja, joissa suojausinstrumentteina käytetään rahoitusosaston kanssa tehtyjä valuuttatermiinejä. Tytäryhtiöiden suojaustapahtumien vaikutukset

näkyvät toimialojen liikevaihdon ja ostojen oikaisuina. Konsernitilillä tytäryhtiöiden suojauskirjaukset eliminoidaan.

Kaikki tilinpäätöshetkellä avoinna olevat johdannaiset arvostetaan markkina-arvoonsa. Konsernitiilinpäätöksessä avoimien johdannaissopimusten arvostustulokset on pääsääntöisesti kirjattu tulosvaikutteisesti rahoitusosastoon. IAS 39:n määrittelemää suojauslaskentaa sovelletaan vain poikkeustapauksissa valikoituihin suojauskohteisiin (kuten ulkomaisiin yksikköihin tehtyjen nettosijoitusten suojaukseen), jolloin avoimien johdannaissopimusten arvostustulos on kirjattu omaan pääomaan.

Valuuttatermiinien arvomuutokset lasketaan arvostamalla termiinisopimukset tilinpäätöshetken termiinkursseihin ja vertaamalla niitä termiinien tekohetken termiinkurssien kautta laskettuihin vasta-arvoihin.

Kaikki rahoitusvarat ja -velat on kirjattu hankinta-arvoonsa tai arvonalennuksilla vähennettyyn arvoon lukuunottamatta johdannaissopimusteja, jotka on arvostettu käypään arvoonsa. Rahoitusvarojen ja -velkojen, myös johdannaisten, arvomuutokset on kirjattu rahoitusosastoon.

Valuuttajohdannaisten käypä arvo on laskettu käytössä olevan treasuryhallintajärjestelmän (Twin) avulla. Arvostuksessa käytettävät valuuttakurssit, nollakuponkikäyrät sekä volatilitiitit ovat Reutersilta 31.12.2003 saatuja tietoja. Korkojohdannaisten käypä arvo on laskettu treasuryhallintajärjestelmän avulla.

Rahoitusriskien hallinnasta on kerrottu tarkemmin liitetiedoissa. Tilinpäätöshetkellä avoinna olevien johdannaissopimusten käyvät arvot on esitetty sivun 89 johdannaissopimusten taulukossa.

Tilinpäätöspäivän tärkeimmät valuuttakurssit on esitetty sivulla 67.

Liikevaihto

Liikevaihto sisältää myytyjen tuotteiden ja toimitettujen palveluiden kokonaislaskutusarvon, josta on vähennetty oikaisuierinä myynnin välilliset verot, käteisalennukset ja myyntisaamisten kurssierot.

Myyntituloutusperiaatteet

Myyntitulot kirjataan tuloslaskelmaan, kun tavaroiden omistukseen liittyvät merkittävät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle. Pitkäaikaishankkeita ei sisälly konsernin myyntiin.

Eläkejärjestelyt

Konsernilla on erilaisia eläkejärjestelyjä kunkin toimintamaan paikallisten olojen ja käytäntöjen mukaisesti. Eläkejärjestelyt on yleensä hoidettu erillisissä eläkesäätiöissä tai eläkevakuutusyhtiöissä. Eläkekulut perustuvat eläkevastuulaskelmiin ja kirjataan tulosvaikutteisesti.

IAS 19:n vaikutusta konsernin tulokseen ja voittovaroihin on laskettu ja esitetty liitetiedoissa, joissa etuusohjainjärjestelyjen eläkeveloitteet on laskettu konsernitilillä siten, että kertynyt etuus on jaksotettu palvelusajalle ennakoituna

Yrityksen perustiedot ja tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

etuoukeyksikköön perustuvaa menetelmää käyttäen. IAS-raportointiin siirtymistä koskevan siirtymästandardi IFRS 1:n helipotukset on otettu huomioon liitetietoon laskettujen etuus pohjaisten henkilöetuuk-sien avaavassa taseessa 1.1.2003. Kaikki kertyneet vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot on esitetty kirjattuna 1.1.2003. Eläkelaskelmat perustuvat aktuaarien tekemiin selvityksiin.

Vieraan pääoman menot

Vieraan pääoman menot kirjataan kuluiksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet.

Välittömät verot

Konsernituloslaskelman verot sisältävät kunkin yhtiön verotettavaan tulokseen perustuvat välittömät verot, jotka on laskettu paikallisten verosäännösten mukaan, ja laskennallisten verovelkojen ja -saamisten muutokset.

Konsernin laskennalliset verovelat ja -saamiset on laskettu IAS:n ja Suomen kirjanpitolainsäädännön mahdollistami-en sääntöjen mukaan. Laskennallinen verovelka on laskettu kaikista väliaikaisista eroista taseen kirjanpitoarvon ja verotuk-sellisen arvon välillä. Laskennalliset vero-saamiset mm. verotappioista sisältyvät tilinpäätökseen vain siihen määrään asti kuin veroyksiköille todennäköisesti syntyy verotettavaa tuloa, niin että verosaamiset pystytään hyödyntämään. Verovelkaa ja -saamista laskettaessa on käytetty tilinpäätöksen laatimishetkellä voimassa olevaa tai valtion ilmoittamaa verokantaa.

Emoyhtiön tuloslaskelman verot sisältävät verotettavan tuloksen perusteella lasketut välittömät verot. Emoyhtiön tilinpäätöksessä vapaaehtoiset varaukset esitetään täysimääräisinä taseessa, eikä niihin sisältyvää laskennallista verovelkaa ole käsitelty velkana.

Tutkimus- ja kehitysmenot

Tutkimustoiminnan menot kirjataan kuluiksi. Kehitysmenot aktivoidaan, jos niiden pohjalta voidaan laatia suunnitelmat uusista tai olennaisesti parannetuista tuotteista tai prosesseista, jotka ovat kaupallisesti ja teknillisesti käyttökelpoisia, ja konsernilla on riittävät voimavarat kehittämistyön loppuun saattamiseen ja hyödykkeen käyttämiseen tai myymiseen. Pääosa konsernin kehittämismenoista ei täytä em. aktivoitiedellytyksiä ja ne kirjataan vuosikuluiksi.

Aktivoidut kehitysmenot esitetään erässä muu aineeton omaisuus ja poistetaan vaikutusaikanaan, kuitenkin enintään 5 vuodessa.

Pysyvät vastaavat ja poistot

Pysyvät vastaavat (käyttöomaisuus) esitetään taseessa suunnitelman mukaisissa jäännösarvoissaan. Suunnitelman mukaiset jäännösarvot on laskettu vähentämällä kumulatiiviset poistot alkuperäisestä hankintamenoista. Konsernissa ei tehdä uudelleenarvostuksia. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kohteiden talou-

dellisen käyttöön mukaisina tasapoistoina niiden alkuperäisestä hankintahinnasta. Tavallisimmat konsernin laskentaperiaatteiden mukaiset poistoajat ovat:

koneet ja kalusto	3-15 vuotta
rakennukset ja rakennelmat	25 vuotta
konserniliikearvo	5-20 vuotta
aineettomat hyödykkeet	5-10 vuotta

Suurten yritysostojen konserniliikearvo poistetaan 6-20 vuodessa hankinnan vaikutusajan mukaan. Pysyvien vastaavien myyntivoitot sisältyvät liiketoiminnan tuottoihin ja myyntitappiot liiketoiminnan kuluihin. Korkomenoja ei aktivoida pysyvien vastaavien hankintamenoon. Säännöllisin määräajoin suoritettavista suurista ja perinpohjaisista tarkastuksista tai kunnossapidoista johtuvat menot käsitellään investointeina ja hankintamenot poistetaan vaikutusaikanaan.

Leasing

Leasingmaksut on käsitelty vuokratuloina, paitsi rahoitusleasingsopimusten osalta, joissa leasingomaisuus esitetään osana konsernin pysyviä vastaavia ja leasingvelka pitkäaikaisissa veloissa. Rahoitusleasingsopimusten osalta tuloslaskelmassa esitetään vuokratulujen asemasta leasingomaisuuden poistot ja velasta aiheutuneet korkokulut.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on arvostettu fifo-periaatteen mukaan laskettuun hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan. Todennäköinen luovutushinta on hinta, joka vaihto-omaisuushyödykkeestä myytessä saadaan vähennettynä myyntikustannuksilla. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno sisältää osuuden valmistuksen välillisistä kustannuksista.

Likvidit varat

Likvideihin varoihin sisältyvät rahat ja pankkisaamiset sekä rahoitusarvopaperit.

Omaisuserien arvon alentuminen

Konsernin omaisuseristä arvioidaan jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä, onko viitteitä siitä, että jonkin omaisuserän arvo saattaa olla alentunut. Mikäli viitteitä arvonalentumisesta ilmenee, arvioidaan omaisuseristä kerrytettävissä oleva rahamäärä omaisuserän tulevan käyttöarvon tai siitä myytessä saatavan nettomyyntihinnan perusteella. Arvon alennustappio kirjataan siinä tapauksessa, että omaisuserän kerrytettävissä oleva rahamäärä on pienempi kuin sen kirjanpitoarvo. Tappio kirjataan tuloslaskelmaan. Jos viimeisimmän tappion kirjaamisen jälkeen on tapahtunut positiivinen muutos kerrytettävästä rahamäärästä tehdyissä arvioissa, peruutetaan aikaisempina vuosina tehty arvonalennuskirjaus korkeintaan siihen arvoon asti, joka omaisuserälle olisi määritetty, jos siitä ei olisi aikaisempina vuosina kirjattu arvonalennustappiota.

Kerrytettävissä olevat rahavirrat on laskettu perusteltavissa olevien oletusten ja ennusteiden pohjalta. Rahavirrat perustuvat viimeisimpiin johdon hyväksymiin suunnitelmiin tai ennusteisiin. Ennustekautta myöhäisemmät rahavirrat arvioidaan normaalisti ekstrapoloimalla suunnitelmiin perustuvat luvut käyttäen tulevien vuosien osalta tasaista tai pienenevää kasvuvauhtia. Kerrytettävän rahamäärän diskonttauskorkona on käytetty keskimääräistä pääoman kustannusta. Se on määritelty ennen veroja ja sen voidaan katsoa kuvastavan markkinoiden näkemystä tarkasteluhetkellä rahan aika-arvosta ja omaisuseriin liittyvistä riskeistä.

Rahavirtaa tuottavat yksiköt ovat pienimpiä yksilöitävissä olevia omaisuserien ryhmiä, joiden jatkuvasta käytöstä syntyy rahavirtaa, joka on arvioitavissa.

Varaukset

Taseeseen merkitään varaus, kun jonkin aikaisemman tapahtuman seurauksena on syntynyt oikeudellinen tai tosiasiallinen olemassa oleva velvoite ja on todennäköistä, että siitä aiheutuu vastaisia menoja ja veloitteen määrä on arvioitavissa luotettavasti. Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan vain silloin, kun siitä on laadittu yksityiskohtainen, asianmukainen suunnitelma ja suunnitelman toimeenpano on aloitettu tai siitä on tiedotettu niille, joihin järjestely vaikuttaa. Varauksena kirjattava määrä vastaa parasta arviota menoista, joita olemassa olevan veloitteen täyttäminen edellyttää tilinpäätöspäivänä. Jos rahan aika-arvon vaikutus on olennainen, varaukset diskontataan.

Satunnaiset tuotot ja kulut

Konsernituloslaskelmaan ei sisälly satunnaisia eriä. Emoyhtiön satunnaisiin eriin on kirjattu saadut ja annetut konserniavustukset.

Siirtyminen IAS/IFRS-raportointiin

Konserni raportoi vuoden 2004 tilinpäätöksen IAS/IFRS:n mukaisesti. IFRS-alkusaldo lasketaan vuoden 2003 aloittavaan taseeseen. IFRS-alkusaldot ja vertailuluvut vuodelta 2003 julkistetaan ennen maaliskuun 2004 välitilinpäätöksen julkistamista.

Konsernin laskentaperiaatteet ovat jo aiemmin perustuneet IAS:ään. Siltä osin kuin suomalainen käytäntö ei ole sallintu IAS-raportointia, IAS:ää ei ole voitu noudattaa. Poikkeamia on syntynyt IAS 19:n mukaisten henkilöetuuksien ja IAS 39:n mukaisten rahoitusinstrumenttien raportointiin. IAS 39:n osalta poikkeamia on ollut mm. myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokiteltavien osakkeiden arvostuksessa. Kuitenkin johdannaiset on jo aikaisemmin raportoitu IAS:n mukaisesti taseessa käyvästä arvostaan. IFRS-siirtymisen yhteydessä tarkennetaan myös eräiden muiden laskentaperiaatteiden kattavuutta.

TULOSLASKELMA (Milj. e)

2003

2002

1. LIIKEVAIHTO

Liikevaihto toimialoittain

Pulp & Paper Chemicals	521,0	484,7
Kemwater	215,4	176,4
Paints & Coatings	439,4	449,6
Industrial Chemicals	409,8	403,7
GrowHow	1 205,4	1 165,2
Muut	74,8	56,4
Toimialojen välinen liikevaihto	-127,6	-123,7
Yhteensä	2 738,2	2 612,3

Liikevaihdon jakauma markkina-alueittain, % liikevaihdesta

Suomi	17	18
Muut EU-maat	49	50
Muu Eurooppa	15	15
Pohjois- ja Etelä-Amerikka	11	9
Aasia	6	6
Muut maat	2	2
Yhteensä	100	100

2. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

Käyttöomaisuuden myyntivoitot	16,3	4,5
Vuokratuotot	3,1	3,3
Vakuutuskorvaukset	2,5	0,2
Konsultointi	0,6	0,8
Romun ja jätteen myynti	0,4	0,2
Energian ja veden myynti	0,0	0,4
Royalty-, knowhow- ja lisenssituotot	0,2	0,2
Muut liiketoiminnan tuotot	5,0	3,6
Yhteensä	28,1	13,2

Käyttöomaisuuden myyntivoitto vuonna 2003 sisältää mm. Polargasin ja Forcitin osakkeiden myyntivoitot. Vuoden 2002 myyntivoitto sisältää Espoon maa-alueiden ja Verdera Oy:n osakkeiden myyntivoiton 2,0 milj. e.

3. KULUT

Valmisteverastojen muutos	-7,1	14,2
Valmistus omaan käyttöön ¹⁾	-6,8	-9,2
Materiaalit ja palvelut		
Aineet ja tarvikkeet		
Ostot tilikauden aikana	1 276,4	1 113,5
Aine- ja tarvikevarastojen muutos	-8,5	28,9
Ulkopuoliset palvelut	52,4	51,8
Materiaalit ja palvelut yhteensä	1 320,3	1 194,2
Henkilöstökulut	483,5	486,0
Vuokrat	27,1	28,0
Käyttöomaisuuden myyntitappiot	3,2	1,2
Muut kulut	632,2	616,8
Yhteensä	2 452,4	2 331,2

1) Valmistus omaan käyttöön sisältää lähinnä käyttöomaisuushankintoihin kohdistuvia palkka- ja henkilömenoja sekä varastosta otettuja aineita ja tarvikkeita.

Vuonna 2003 kustannukset sisälsivät pitkä- ja lyhytaikaisten pakollisten varausten nettovähennystä yhteensä 1,9 milj. e ja 6,3 milj. e vuonna 2002.

4. TUTKIMUS- JA KEHITYSKULUT

Tutkimus- ja kehityskulujen yhteismäärä	47,7	46,0
---	------	------

TULOSLASKELMA (Milj. e)

2003

2002

5. HENKILÖSTÖKULUT JA HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

Hallintoneuvoston palkat	0,1	0,1
Hallitusten ja toimitusjohtajien palkat ¹⁾	7,3	5,9
Muut palkat	361,6	342,4
Etuuspohjaiset eläkekulut	30,9	41,7
Maksupohjaiset eläkekulut	23,4	35,3
Muut henkilöstösivukulut	60,2	60,6
Yhteensä	483,5	486,0

1) Kemira Oyj:n toimitusjohtajalle maksettu palkka oli 422 104 euroa, johon sisältyi 14 264 euroa tulospalkkioita.

Kemira Oyj:n hallituksen jäsenille maksetaan tehtävästä kuukausikorvaus ja kokouspalkkio, muuta palkkiota ei makseta. Kemira Oyj:n hallituksen puheenjohtajalle maksettiin 4 000 euroa kuukaudessa, varapuheenjohtajalle 3 100 euroa kuukaudessa ja kullekin jäsenelle 2 400 euroa kuukaudessa. Lisäksi maksetaan kokouspalkkiota 350 euroa kokoukselta.

Kemira Oyj:n hallintoneuvoston puheenjohtajalle maksetaan 1 000 euroa kuukaudessa, varapuheenjohtajalle 600 euroa kuukaudessa ja kullekin jäsenelle 500 euroa kuukaudessa. Kokouspalkkiota maksetaan 200 euroa kokoukselta.

Yritysjohtoon kuuluvat henkilöt lähipiireineen eivät ole olennaisessa liikesuhteessa yhtiöön.

Johdon eläkesitoumukset ja irtisanomiskorvaukset

Kemira Oyj:n toimitusjohtajalla ja varatoimitusjohtajalla on mahdollisuus päästä eläkkeelle 60-vuotiaina. Toimitusjohtajan osalta oikeus perustuu tehtyyn sopimukseen, jonka mukaan maksimieläke on 60 % eläkepalkasta.

Varatoimitusjohtajan maksimieläke on 66 % eläkepalkasta. Tämä mahdollisuus perustuu 1.1.1991 alkaen uusilta jäseniltä suljetun lisäeläkesäätiön etuuksiin. Lisäeläkesäätiön toimintapiiriin kuuluvat kaikki ennen vuotta 1991 yhtiön palvelukseen tulleet henkilöt ja eläkesäätiön etuudet koskevat koko sitä henkilöstöä, jolla palvelusvuodet ja muut eläkkeen myöntämistä koskevat ehdot täyttyvät. Vastaavanlaisia järjestelyjä on myös muissa konsernin yhtiöissä.

Toimitusjohtajan irtisanomisaika on 6 kk, minkä lisäksi hänelle maksetaan 12 kk:n palkkaa vastaava korvaus, mikäli yhtiö irtisanoo hänet. Varatoimitusjohtajalla vastaavat ajat ovat 6 kk ja 18 kk.

Henkilökunta keskimäärin

Pulp & Paper Chemicals	1 677	1 611
Kemwater	1 010	868
Paints & Coatings	2 387	2 505
Industrial Chemicals	1 670	1 775
GrowHow	3 130	3 041
Muut	662	577
Yhteensä	10 536	10 377
Henkilökunta Suomessa keskimäärin	4 596	4 681
Henkilökunta Suomen ulkopuolella keskimäärin	5 940	5 696
Yhteensä	10 536	10 377

Omistusosuuden mukaan yhdisteltyjen yhteisyritysten koko henkilömäärä oli keskimäärin 146 (146 vuonna 2002).

Henkilökunta vuoden lopussa	10 498	10 094
-----------------------------	--------	--------

TULOSLASKELMA (Milj. e)
2003

2002

6. POISTOT
Suunnitelman mukaiset poistot

Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	3,0	3,8
Liikearvo	6,4	5,3
Konserniliikearvo	10,3	11,5
Muu aineeton omaisuus	6,5	6,9
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	19,9	22,0
Koneet ja kalusto	120,2	122,5
Muut aineelliset hyödykkeet	3,5	4,1
Yhteensä	169,8	176,1

7. ARVONALENNUS VUONNA 2002

Tuloslaskelman arvonalennustappio vuonna 2002, 78,2 milj. e, liittyy pääosin GrowHow:n (entisen Agron) tytär- ja osakkuusyhtiöiden omaisuus- ja käyttöarvojen alenemiseen. Lisäksi erään sisältyy 7 milj. euron kuluvaraus GrowHow:n eläkejärjestelyjen eriyttämiseksi konsernin muista eläkejärjestelyistä.

Arvonalennustappio käyttöarvoista on laskettu vertaamalla omaisuuden kirjanpitoarvoa arvioitujen vastaisten rahavirtojen nykyarvoon omaisuuden jatkuvasta käytöstä ja luovutuksesta taloudellisen pitoajan päättyessä vähennettynä luovutuksesta aiheutuvilla välittömillä menoilla. Arvonalennustappion vaikutukset konsernin pysyviin vastaaviin on esitetty liitetiedoissa 12-13.

8. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT
Rahoitustuotot

Osinkotuotot	1,1	1,4
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista	4,1	4,2
Muut korkotuotot	3,4	4,7
Muut rahoitustuotot	0,2	0,5
Kurssivoitot	7,6	10,3
Yhteensä	16,4	21,1

Rahoituskulut

Korkokulut	-36,4	-48,2
Muut rahoituskulut	-3,4	-2,4
Yhteensä	-39,8	-50,6
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-23,4	-29,5

 Nettorahoituskulut liikevaihdosta % ¹⁾

0,9

1,1

Nettokorot liikevaihdosta %

1,1

1,5

Kurssierot

Realisoituneet	22,0	-0,7
Realisoitumattomat	-14,4	11,0
Yhteensä	7,6	10,3

Osuus osakkuusyritysten tuloksista

Osuus osakkuusyritysten voitosta	6,5	8,4
Osuus osakkuusyritysten tappiosta	-9,2	-2,9
Yhteensä	-2,7	5,5

1) Ilman osakkuusyhtiöiden tuloksia.

Konsernissa ei aktivoida korkokuluja.

Lainojen ja valuuttajohdannaisten kurssieroja on kohdistettu ulkomaisten tytäryhtiöiden omien pääomien muuntamisesta syntyneitä kurssieroja vastaan ulkomaisiin yksikköihin tehtyjen nettosijoitusten suojausmenetelmän mukaisesti. Vuonna 2003 tällaisten kurssierojen tulosvaikutus voittovaroihin oli 9,9 milj. e voittoa (9,4 milj. e vuonna 2002).

Korkotuottoihin pitkäaikaisista sijoituksista sisältyy tuottoja osakkuusyrityksiltä 3,8 milj. e. Kaikki muut rahoituserät ovat tuottoja ja kuluja muilta kuin omistusyhteisyrityksiltä.

TUOSLASKELMA (Milj. e)

2003

2002

9. VÄLITTÖMÄT VEROT

Välittömät verot kuluvalta vuodelta	39,7	-27,5
Välittömät verot edelliseltä vuodelta	-	-4,2
Laskennalliset verot	0,7	29,0
Muut verot	-0,5	-2,6
Yhteensä	39,9	-5,3

Verotappiot

Erällä konsernin tytäryhtiöillä on verotappioita yhteensä 661,9 milj. e (683,4 milj. e), joita voidaan kohdistaa tulevia verotettavia tuloja vasten. Kaikkia verotappioita ei ole kirjattu verosaamisiksi, koska niiden käytettävyyteen liittyy epävarmuutta. Rajoitettu vähentämisoikeus koskee noin 4 %:ia verotappioista ja rajoittamaton vähennysoikeus noin 96 %:ia verotappioista.

Voimassa olevan verokannan mukaan laskettujen verojen vertailu tuloslaskelman veroihin

Vero voimassa olevilla verokannoilla	34,9	5,1
Verovapaat tuotot / vähennyskelvottomat menot	-17,9	-30,6
Osakepoistot	-14,9	-16,0
Käyttämättömät tilikauden tappiot	34,0	41,2
Konserniliikkeen poisto	2,9	3,3
Lähdeverot ja verot aikaisemmalta tilikaudelta	-	4,1
Käytettyjä verotappioita	-	-1,8
Muut	0,9	-
Verot tuloslaskelmassa	39,9	5,3

10. TULOS / OSAKE

Tulos / osake

Tulos ennen veroja	118,0	16,0
Vähemmistön osuus	-4,5	-2,5
Tilikauden verot	-39,9	-5,3
Tulos	73,6	8,2
Keskimääräinen osakemäärä ¹⁾	118 170 000	118 170 000
Tulos / osake, e	0,62	0,07

Tulos / osake ennen arvonalennusta

Tulos ennen arvonalennusta ja veroja	118,0	94,2
Vähemmistön osuus	-4,5	-2,5
Tilikauden verot	-39,9	-5,3
Arvonalennukseen liittyvät verot	-	-14,5
Tulos	73,6	71,9
Keskimääräinen osakemäärä ¹⁾	118 170 000	118 170 000
Tulos / osake ennen arvonalennusta, e	0,62	0,61

Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos

Keskimääräinen osakemäärä ¹⁾	118 170 000	118 170 000
Ulkona olevien optioiden vaikutus	-	86 870
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakemäärä	118 170 000	118 256 870
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, e	0,62	0,07

1) Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä, joka ei sisällä konsernin omistamia osakkeita.

TASE (Milj. e)

11. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	Aineettomat oikeudet	Liikearvo	Konserni-liikearvo	Muu aineeton omaisuus	Ennakkomaksut	2003 yhteensä	2002 yhteensä
Hankintameno vuoden alussa	32,0	57,7	219,5	73,3	0,4	382,9	302,7
Tytäryritysten hankinta	5,3	10,8	20,5	-	-	36,6	85,0
Muut lisäykset	3,3	-	1,2	3,3	0,9	8,7	6,9
Vähennykset	-	-0,2	0,3	-0,5	-	-0,4	-5,7
Kurssierot ja muut muutokset	-1,5	-0,3	-14,4	-2,0	-	-18,2	-6,0
Hankintameno vuoden lopussa	39,1	68,0	227,1	74,1	1,3	409,6	382,9
Kertyneet poistot vuoden alussa	-22,1	-15,3	-77,9	-46,4	-	-161,7	-144,0
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	-	0,3	0,3	-	0,6	1,2
Tilikauden poistot	-3,0	-6,4	-10,3	-6,5	-	-26,2	-27,5
Kurssierot ja muut muutokset	1,3	0,2	2,9	1,3	-	5,7	8,6
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-23,8	-21,5	-85,0	-51,3	-	-181,6	-161,7
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	15,3	46,5	142,1	22,8	1,3	228,0	221,2

Osakkuusyrityksistä johtuvaa konserniliikearvoa ei ollut vuosina 2003 ja 2002.

12. AINEELLISET HYÖDYKKEET	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2003 yhteensä	2002 yhteensä
Hankintameno vuoden alussa	74,2	556,1	2 240,3	83,3	43,6	2 997,5	3 177,6
Tytäryritysten hankinta	1,4	13,0	35,2	3,6	4,7	57,9	59,7
Muut lisäykset	0,9	16,8	85,5	5,6	32,9	141,7	165,2
Vähennykset	-0,7	-5,0	-35,2	-0,4	-1,4	-42,7	-44,5
Kurssierot ja muut muutokset	-0,8	-5,6	-31,0	-5,0	-2,3	-44,7	-117,2
Arvonlennus	-	-	-	-	-	-	-243,3
Hankintameno vuoden lopussa	75,0	575,3	2 294,8	87,1	77,5	3 109,7	2 997,5
Kertyneet poistot vuoden alussa	-	-291,0	-1 577,5	-57,0	-	-1 925,5	-2 099,0
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	4,3	24,3	0,2	-	28,8	30,2
Tilikauden poistot	-	-19,9	-120,2	-3,5	-	-143,6	-148,6
Arvonlennus	-	-	-4,1	-	-	-4,1	190,9
Kurssierot ja muut muutokset	-	-5,2	22,9	3,2	-	20,9	101,0
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-	-311,8	-1 654,6	-57,1	-	-2 023,5	-1 925,5
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	75,0	263,5	640,2	30,0	77,5	1 086,2	1 072,0

13. SIIJOITUKSET	Osuudet osakkuusyrityksissä	Muut osakkeet ja osuudet	Saamiset osakkuusyrityksiltä	Muut saamiset	Laskennalliset vero-saamiset	2003 yhteensä	2002 yhteensä
Kirjanpitoarvo vuoden alussa	58,2	20,9	56,0	34,8	10,6	180,5	178,0
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	-11,7	-	-	-	-	-11,7	0,8
Lisäykset	0,7	2,1	-	-	-	2,8	20,3
Vähennykset	-15,2	-0,7	4,8	-9,3	-5,8	-26,2	-1,4
Siirrot	-	-10,7	6,4	-6,4	-	-10,7	-9,2
Kurssierot ja muut muutokset	-5,0	-1,6	-	-	-	-6,6	-2,2
Arvonlennus	-	-	-	-	-	-	-5,8
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	27,0	10,0	67,2	19,1	4,8	128,1	180,5

Osakkeet ja osuudet on eritelty liitekohdassa 27.

TASE (Milj. e)

2003

2002

14. VAIHTO-OMAISUUS

Aineet ja tarvikkeet	133,7	118,8
Keskeneräiset tuotteet	34,4	6,3
Valmiit tuotteet	222,0	231,0
Ennakkomaksut	0,9	2,3
Yhteensä	391,0	358,4

15. SAAMISET

Pitkäaikaiset saamiset

Pitkäaikaiset korolliset saamiset		
Lainasaamiset muilta	0,1	0,1
Muut saamiset muilta	3,9	1,1
Pitkäaikaiset korolliset saamiset yhteensä	4,0	1,2
Pitkäaikaiset korottomat saamiset		
Siirtosaamiset muilta	0,2	0,3
Myyntisaamiset muilta	5,8	6,8
Muut saamiset muilta	5,1	4,5
Pitkäaikaiset korottomat saamiset yhteensä	11,1	11,6
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	15,1	12,8

Lyhytaikaiset saamiset

Lyhytaikaiset korolliset saamiset		
Lainasaamiset muilta	4,7	3,1
Muut saamiset muilta	4,3	3,5
Lyhytaikaiset korolliset saamiset yhteensä	9,0	6,6
Lyhytaikaiset korottomat saamiset		
Myyntisaamiset osakkuusyrityksiltä	4,5	8,3
Myyntisaamiset muilta	450,3	427,6
Ennakkomaksut muilta	10,9	15,2
Siirtosaamiset osakkuusyhtiöiltä	2,4	-
Siirtosaamiset muilta	53,7	78,0
Muut saamiset osakkuusyrityksiltä	1,1	1,2
Muut saamiset muilta	36,8	28,6
Lyhytaikaiset korottomat saamiset yhteensä	559,7	558,9
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	568,7	565,5
Saamiset yhteensä	583,8	578,3

Rahalainat emoyhtiön ja tytäryhtiöiden johdolle

0,5

0,7

Lähipiiritapahtumat

Osapuolten katsotaan kuuluvan toistensa lähipiiriin, jos toinen osapuoli pystyy käyttämään toiseen nähden määräysvaltaa tai huomattavaa vaikutusvaltaa sen taloutta ja liiketoimintaa koskevassa päätöksenteossa. Konsernin lähipiiriin kuuluvat emoyritys, tytäryritykset, osakkuusyritykset ja yhteisyritykset. Lähipiiriin kuuluvat myös hallintoneuvoston, hallituksen ja konsernin johtoryhmän jäsenet, pääjohtaja ja hänen sijaisensa ja heidän läheiset perheenjäsenensä. Johdolle myönnettyistä lainoista on kerrottu yllä ja johdon palkoista kohdassa 5. Johdon optioista on kerrottu tilinpäätöksen kohdassa "osakkeet ja osakkeenomistajat".

Kemiran suomalaiset eläkesäätiöt ja kassat ovat omia juridisia yksiköitä, jotka hallinnoivat osaa konsernin Suomen henkilöstön eläkevaroista. Varat sisältävät Kemiran osakkeita 0,6 % yhtiön osakekannasta.

Vuonna 2002 Kemira GrowHow Oy myi eläkesäätiölle tontin Espoosta 3,6 ha hintaan 1,6 milj. e. Eläkesäätiöt omistavat Pohjolan Voiman osakkeita 4,6 %. Kemira Oyj ostaa sähköyhtiöltä sähköä konsernin käyttöön ja myytäväksi ulkopuolisille yhtiöille. Sähkön myynti konserniyhtiöille vuonna 2003 oli 17,4 milj. e ja ulkopuolisille 5,7 milj. e.

TASE (Milj. e) **2003** 2002

16. PITKÄAIKAINEN KOROLLINEN VIERAS PÄÄOMA

Joukkovelkakirjalainat	16,5	16,5
Lainat rahoituslaitoksilta	279,7	348,5
Eläkelainat	208,2	228,7
Muut pitkäaikaiset velat muille	38,1	43,2
Yhteensä	542,5	636,9

Pitkäaikaisen vieraan pääoman erääntyminen

2005 (2004)	79,1	139,6
2006 (2005)	26,3	93,1
2007 (2006)	86,7	28,7
2008 (2007)	19,6	84,1
2009 (2008) tai myöhemmin	330,8	291,4
Yhteensä	542,5	636,9

Velat, jotka erääntyvät viiden vuoden tai sitä pidemmän ajan kuluttua

Lainat rahalaitoksilta	159,6	104,5
Eläkelainat	163,5	185,9
Muut pitkäaikaiset velat	7,7	1,0
Yhteensä	330,8	291,4

Pitkäaikaisten lainojen valuuttajakauma (%)

EUR	43	48
USD	29	22
SEK	21	23
GBP	5	5
Muut	2	2
Yhteensä	100	100

Yhtiöllä ei ole vaihtovelkakirjalainoja.

Debentuuri- ja muut joukkovelkakirjalainat

Laina		Lainan valuutta		
FI 0003008581	1998-2003	EUR	-	45,2
FI 0003008599	1998-2006	EUR	16,5	16,5
Yhteensä			16,5	61,7

17. LASKENNALLISET VEROVELAT

	2003	Tase	2002	2003	2002
				Tuloslaskelma	
Laskennalliset verovelat					
Kumulatiiviset poistoterot	51,0		52,0	-2,7	2,8
Muut väliaikaiset erot	18,2		16,6	3,3	3,0
Laskennalliset verovelat yhteensä	69,2		68,6	0,6	5,8
Laskennalliset verosaamiset					
Verotappiot	9,9		8,9	1,0	1,5
Osakepoistot	15,3		16,0	-0,7	11,8
Muut väliaikaiset erot	9,5		12,6	-3,1	4,0
Laskennalliset verosaamiset yhteensä	34,7		37,5	-2,8	17,3

Yllä on eritelty kaikki laskennalliset verosaamiset ja -velat. Laskennallisia verosaamisia on vähennetty verovelosta 29,9 milj. e 31.12.2003 ja 26,9 milj. euroa 31.12.2002, mikä näkyy erona taseessa esitettäviin vastaaviin lukuihin.

Suomalaisten konserniyhtiöiden vapaaehtoisin varauksiin liittyvät laskennalliset verovelat olivat 51,0 milj. e vuonna 2003 ja 52,0 milj. e vuonna 2002. Laskennalliset verosaamiset ovat pääasiassa verosaamisia osakepoistoista, verotappioista, rahoitusleasingista ja sisäisistä katteista.

TASE (Milj. e)

2003

2002

18. TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

Konsernitilinpäätöksessä on erillisyhtiöiden tilinpäätössiirtojen kertymät jaettu omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Tilinpäätössiirtojen kertymät konserniyhtiöiden taseissa ovat pääosin kertynyttä poistoeroa.

Oman pääoman osuus	134,3	140,9
Laskennallisten verovelkojen osuus	51,0	52,0
Kertynyt poistoero yhteensä	185,3	192,9

19. VARAUKSET

	Eläke- vastuuvelat	Varaus uudelleen- järjestelyjä varten	Ympäristö- ja vahinkovaraus	Tuloutta- maton osuus Tikkurila CPS:n myynti- voitosta	Muut kuluvaraukset	Yhteensä
Pitkäaikaiset varaukset						
2002						
Varaukset vuoden alussa	38,9	6,1	12,8	31,0	0,8	89,6
Muutos varauksissa	-12,8	-0,9	0,1	-2,3	1,2	-14,7
Varaukset vuoden lopussa	26,1	5,2	12,9	28,7	2,0	74,9

2003

Varaukset vuoden alussa	26,1	5,2	12,9	28,7	2,0	74,9
Muutos varauksissa	-14,5	-1,3	-1,9	-4,7	-1,4	-23,8
Pitkäaikaiset varaukset vuoden lopussa	11,6	3,9	11,0	24,0	0,6	51,1

Lyhytaikaiset varaukset

2002

Varaukset vuoden alussa	-	23,5	12,6	-	2,0	38,1
Muutos varauksissa	7,0	-1,7	-7,7	-	10,8	8,4
Varaukset vuoden lopussa	7,0	21,8	4,9	-	12,8	46,5

2003

Varaukset vuoden alussa	7,0	21,8	4,9	-	12,8	46,5
Muutos varauksissa	-7,0	-7,2	1,7	-	-6,5	-19,0
Lyhytaikaiset varaukset vuoden lopussa	-	14,6	6,6	-	6,3	27,5

TASE (Milj. e) **2003** 2002

20. LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

Korolliset lyhytaikaiset velat

Lainat rahoituslaitoksilta	194,1	99,2
Eläkelainat	6,5	1,6
Muiden pitkäaikaisten lainojen lyhennyserät muille	18,6	61,3
Rahoitusvekselit muilta	0,9	1,5
Muut korolliset lyhytaikaiset velat osakkuusyrittäyksille	14,8	-
Muut korolliset lyhytaikaiset velat muille	61,2	48,2
Korolliset lyhytaikaiset velat yhteensä	296,1	211,8

2003 2002

Korottomat lyhytaikaiset velat

Saadut ennakot muilta	6,6	11,8
Ostovelat osakkuusyrittäyksille	1,3	1,0
Ostovelat muille	217,6	189,6
Lyhytaikaiset varaukset	27,5	46,5
Siirtovelat muille	186,9	175,1
Muut korottomat lyhytaikaiset velat osakkuusyrittäyksille	4,1	4,4
Muut korottomat lyhytaikaiset velat muille	22,1	24,7
Korottomat lyhytaikaiset velat yhteensä	466,1	453,1
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	762,2	664,9

Siirtovelat

Henkilöstökulut	55,5	51,1
Liikevaihtoon ja ostoihin liittyvät erät	20,4	22,4
Korot	19,9	20,5
Kurssierot	34,1	21,2
Verot	11,9	18,0
Muut	45,1	41,9
Yhteensä	186,9	175,1

21. NETTOVELAT

Korollinen pitkäaikainen vieras pääoma	542,5	636,9
Korollinen lyhytaikainen vieras pääoma	296,1	211,8
Rahoitusarvopaperit	-29,5	-40,1
Rahat ja pankkisaamiset	-48,5	-40,7
Yhteensä	760,6	767,9

22. RAHOITUSLEASINGVELAT

Rahoitusleasingvelat ja niiden korot erääntyvät maksettavaksi seuraavasti:

	2003		
	Maksut yhteensä	Korot	Velat
Vuoden kuluessa; 2004	5,6	1,5	4,1
Yli vuoden, enintään 5 vuoden; 2005-2009	28,4	3,9	24,5
Yli 5 vuoden; 2010 tai myöhemmin	7,7	0,4	7,3
Yhteensä	41,7	5,8	35,9

MUUT LIITETIEDOT (Milj.e)

23. ELÄKEVELKA IAS 19:N MUKAAN LASKETTUNA

Eläkejärjestelyt

Konsernilla on erilaisia eläkejärjestelyjä eri maissa. Suomessa, Hollannissa, Isossa-Britanniassa ja Belgiassa eläketurva on järjestetty pääosin omissa etuuspohjaisissa eläkesäätiöissä. Lisäksi konsernilla on muita etuuspohjaisia ja maksupohjaisia eläkejärjestelyjä.

Etuuspohjaisissa eläkejärjestelyissä etuudet määräytyvät palkan, eläkkeelle jäämisen, vammautumisen, kuoleman tai työsuhteen päättymisen mukaan.

Suomalainen TEL-järjestelmä on käsitelty maksupohjaisena järjestelmänä. Järjestelmään liittyy piirteitä, jonka vuoksi järjestelmän määrittely maksu- tai etuuspohjaiseksi ei ole täysin selkeää. Jos noudatettu tulkinta muuttuu, tämä voi vaikuttaa olennaisesti esitettyihin lukuihin. Koska työnantajalla on viime kädessä vastuu sijoitusten tuotoista eläkesäätiöiden osalta, on myös omien TEL-eläkesäätiöiden varat ja velvoitteet laskettu IAS 19:n sääntöjen mukaan. Konserni maksaa kannatusmaksuja eläkesäätiöille kunkin maan paikallisen käytännön mukaan tai hoitaa eläke-etuuksien maksamisen vakuutusyhtiöiden kautta.

Seuraavassa esitetään etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen vaikutus konsernin tulokseen ja taseeseen IAS 19 -standardin mukaisesti laskettuna. Laskelma kattaa konsernin etuuspohjaiset eläkejärjestelyt edellä mainittujen perusteiden mukaisesti, perustuen ulkopuolisten vakuutusmatemaatikkojen laskelmiin ja osoittaa erot, jotka IAS 19:n soveltamisella olisi näiden osalta konsernin tulokseen ja taseeseen jos ne olisi sisällytetty konsernin tuloslaskelmaan ja taseeseen.

IFRS 1 -standardin helpotuksen mukaisesti alkusaldoihin 1.1.2003 ei sisälly edellisiltä vuosilta kertyneitä vakuutusmatemaattisia voittoja ja tappioita. Kemiran siirtyessä noudattamaan IFRS / IAS:ää 1.1.2004 vakuutusmatemaattisten voittojen ja tappioiden kirjaamiseen sovelletaan putkimenetelmää.

	2003
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen eläkevelvoite	
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo	58,0
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo	1 039,3
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	-1 025,3
Eläkevelvoitteen nykyarvo	72,0
Kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot (-)	41,8
Nettomääräinen IAS-velka / saaminen (-)	113,8

Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen varat käsittävät 31.12.2003 Kemira Oyj:n osakkeita käyvältä arvoltaan 7,0 milj. e ja konsernin käytössä olevia kiinteistöjä käyvältä arvoltaan 8,2 milj. e.

MUUT LIITETIEDOT (Milj. e)	2003
Eläkevelan muutokset taseessa	
Velka vuoden alussa	112,4
Kurssierot ulkomaisesta järjestelystä	-4,6
Tuloslaskelmaan merkityt nettomääräiset kulut	36,9
Kannatusmaksusuoritukset	-30,9
Nettomääräinen velka / saaminen (-)	113,8
Taseeseen sisältyvät eläkevastuvelat	46,3
Vaikutus taseeseen, jos IAS 19:ää olisi sovellettu	67,5
Tuloslaskelman erät	
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	28,1
Velvoitteen korko	55,2
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto	-46,4
Tilikauden vakuutusmatemaattinen voitto (-) / tappio	-
Tilikauden IAS-eläkekulut / kulujen vähennys (-)	36,9
Tulokseen sisältyvät kannatusmaksut	30,9
Vaikutus tulokseen, jos IAS 19:ää olisi sovellettu (kuluvähennys -)	6,0
Eläkejärjestelyjen toteutunut tuotto	
Eläkejärjestelyjen varojen toteutunut tuotto / kulu (-)	126,0
Vakuutusmatemaattiset olettamukset IAS 19:n mukaisissa eläkevastuulaskelmissa	
Diskonnttauskorko	5,0 - 5,7 %
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto	4,6 - 8,0 %
Tulevat palkankorotukset	2,3 - 4,4 %
Tulevat eläkkeiden korotukset	2,0 - 2,9 %

IAS 19:n vaikutus tilinpäätökseen

Jos konsernissa olisi sovellettu IAS 19:ää ja kirjattu eläkekulut IAS 19:n mukaisesti tuloslaskelmaan, olisi vuoden 2003 nettotulos ollut 6,0 milj. e pienempi.

Omasta pääomasta IFRS:n siirtymäsäännösten mukaan veloitettu veloitteiden ja varojen erotus em. järjestelyiden osalta olisi pienentänyt konsernin omaa pääomaa 67,5 milj. e 31.12.2003.

Muiden henkilöetuuksien kuin eläkkeiden osalta siirtyminen IFRS:ään ei vaikuta tulokseen tai omaan pääomaan olennaisesti.

MUUT LIITETIEDOT (Milj. e)

2003

2002

24. VAKUUKSET JA VASTUUSITOUMUKSET

Taseen velkoihin sisältyvät kiinnelainat ja niiden vakuutena annetut kiinnitykset

Lainat rahoituslaitoksilta	7,3	6,6
Annetut kiinnitykset	7,1	6,4
Eläkelainat	82,2	73,0
Annetut kiinnitykset	83,9	91,3
Muut lainat	10,8	9,4
Annetut kiinnitykset	11,8	13,4
Kiinnelainat yhteensä	100,3	89,0
Annetut kiinnitykset yhteensä	102,8	111,1

Vastuusitoumukset

Annetut pantit		
Omien sitoumusten puolesta	38,0	46,3
Muiden puolesta	0,8	1,0
Takaukset		
Osakkuusyritysten puolesta	67,6	63,9
Muiden puolesta	1,8	1,6
Käyttöleasingvastuut		
Vuoden sisällä erääntyvät	5,3	3,3
Yli vuoden päästä erääntyvät	23,9	21,0
Muut vastuut		
Muiden puolesta	1,6	1,0

Vieraaseen pääomaan sisältyy 35,9 milj. e rahoitusleasingiin liittyviä velkoja vuonna 2003. Edellisen vuoden vastaava arvo oli 40,2 milj. e.

Toimitusjohtajien, hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenien ja varajäsenten puolesta annettuja vakuuksia ja vastuusitoumuksia ei ollut vuosina 2003 ja 2002.

Oikeudenkäynnit

Laajaan kansainväliseen liiketoimintaansa liittyen konserni on vastaajana tai kantajana useissa oikeudenkäynneissä. Konserni ei odota minkään tällä hetkellä vireillä olevan oikeudenkäynnin yksin tai yhdessä muiden kanssa heikentävän merkittävästi konsernin taloudellista asemaa tai toiminnan tulosta.

Muut sitoumukset

Kemira omistaa Teollisuuden Voima Oy:stä 1,9 % ja yhdessä eläkesäätiöidensä kanssa 4,6 % Pohjolan Voima Oy:stä, jolla on yli 50 %:n omistusosuus Teollisuuden Voimalla on ydinvoimalaitos Suomessa. Osakkeenomistajat ostavat yhtiön tuottamaa sähköä tuotantokustannukset kattavalla hinnalla. Tämä hinta on ollut selvästi alle keskimääräisten markkinahintojen.

**25. YMPÄRISTÖRISKIT,
-VASTUUT JA -LAKIASIAT**

Suurin osa Kemiran liiketoiminnasta on kemianteollisuutta, jonka tuotteita ja toimintaa säätelevät lukuisat kansainväliset sopimukset ja kansallinen lainsäädäntö eri puolilla maailmaa. Konsernin toiminta oli vuonna 2003 pienehköjä yksittäistapauksia lukuun ottamatta säädösten mukaista, eikä toiminnan kannalta merkittäviä, lainsäädäntöön tai lupiin liittyviä vaikeuksia kohdattu. Konserni käsittelee ympäristö-vastuita ja -riskejä IAS-säännösten mukaisesti ja noudattaa vakiintuneita sisäisiä periaatteita ja menettelytapoja.

Ympäristövastuut

Aiemman toiminnan aiheuttamaa maaperän ja pohjaveden saastumista on selvitetty kaikilla konsernin merkittävillä toimipaikoilla. Uusia kohdearviointeja tehtiin toteutuneissa ja suunnitelluissa yritysjärjestelyissä painottuen Yhdysvaltoihin.

Kemiron Companies Inc:n enemmistö-osuuden hankintaan liittyi laaja ympäristönsuojelun due diligence -projekti. Konsernitasolla merkittäviä ympäristövaaturiskejä ei todettu, eikä kunnostusvaatimuksia ole esitetty. Kahdella toimipaikoista vastuuriikiin varauduttiin sopimus- tai vakuutusjärjestelyin. Vulcan Performance Chemicalsin liiketoiminnan ostoon liittyneissä selvityksissä Yhdysvalloissa ei todettu merkittäviä ympäristöriskejä kauppaan kuuluneilla kolmella toimipaikalla.

Ympäristön kunnostukseen liittyvien varausten yhteismäärä oli 17,6 miljoonaa euroa. Suurimmat varaukset koskevat Porin, Kokkolan ja Helsingborgin toimipaikoilla sijaitsevien läjitysalueiden tulevaa maisemointia, Vaasan tehtaiden viereisen järven pohjasedimentin kunnostusta ja Kemira SA/NV:n kiinteistöillä sijaitsevia saastuneita maa-alueita Belgiassa.

**Ympäristölakiasiat,
oikeustapaukset ja kanteet**

Kemira Phosphates Oy:n Siilinjärven tehtaiden jätelupaa koskeva valitus on edelleen vireillä korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Valituksenalainen päätös sisältää merkittäviä määräyksiä tulevasta maisemointitoimenpiteistä sivutuotteiden ja jätteiden läjitysalueilla. Euroopan Yhteisöjen tuomioistuin antoi asiaan liittyvän lausunnon. Valitusprosessin lopputulos ei ole ennakoitavissa. Toimipaikka hakee

vuonna 2004 uutta ympäristölupaa, jossa voidaan käsitellä myös läjitysalueiden ympäristökysymyksiä uudelleen.

Yhdysvalloissa Kemira Chemicals Inc. on mahdollisesti pieneltä osin vastaajana yhdessä joukkokanteessa ja yhdessä ns. Superfund -kohteessa. Kummatkin tapaukset koskevat ulkopuolisia, jo kunnostettuja kiinteistöjä. Näistä ei odoteta merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

26. RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

Konserni altistuu useille rahoitusriskeille. Konsernin finanssihallinnon tehtävänä on huolehtia rahoitusriskien hallinnasta voimassa olevan rahoituspolitiikan mukaisesti. Rahoituspolitiikka on yhtiön hallituksen hyväksymä. Siinä määritellään rahoituksen hoidon toimintaperiaatteet sekä rahoitusriskien sallitut enimmäismäärät. Tämän lisäksi hallitus vahvistaa vuosittain rahoituksen toimintasuunnitelman.

Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on suojata yhtiötä rahoitusmarkkinoilla tapahtuvilta epäsuotuisilta muutoksilta ja siten turvata omalta osaltaan yhtiön tuloskehitys ja oma pääoma. Yhtiö käyttää erilaisia rahoitusinstrumentteja, kuten termiinejä, optioita ja futuureja, asetettujen limiittien puitteissa. Vain sellaisia instrumentteja käytetään, joiden markkina-arvoja ja riskejä voidaan jatkuvasti ja luotettavasti seurata. Johdannaisinstrumentteja käytetään ainoastaan suojautumistarkoituksiin, ei spekulatiivisesti.

HINTARISKI

Valuuttariski

Liiketoiminnan kansainvälisyys altistaa valuuttakurssien muutoksista aiheutuvalla valuuttariskille. Valuuttavirtariskiä syntyy sekä euroalueella että sen ulkopuolella muista kuin kotivaluutassa tapahtuvista nettovaluuttavirroista. Valuuttariskiä aiheutuu myös tulos- ja tase-erien muuntamisesta euroiksi muista valuutoista. Konsernitasolla suurimpien kaupallisten valuuttariskien on arvioitu koostuvan miljoonina euroina ilmaistuna seuraavasti vuonna 2004:

Valuutta (Milj. e)	USD	GBP	HUF ¹⁾	PLN ²⁾	Muut
Nettovirta	68	-72	30	24	41
Suojaus	-53	41			30
Positio					
suojauksen jälkeen	15	-31	30	24	11
Suojausaste	78%	57%	0%	0%	73%

1) Unkarin forintti 2) Puolan zloty

Kaupallinen nettovaluuttavirtaennuste vuodelle 2004 oli vuodenvaihteessa 2003 235 milj. euroa, ja tästä oli suojattu 53 % (vuonna 2002 suojausaste 50 %). Valuuttariskiltä suojaudutaan pääasiassa valuuttatermiineillä ja valuuttaoptioilla, jotka olivat vuoden 2003 lopussa alle vuoden pituisia. Suojausastetta seurataan päivittäin.

Kokonaisvirtariskin suojaamisen perusoheena on, että 12 kuukauden ennustetusta nettovaluuttavirrasta suojataan lähtökohtaisesti 50 %. Ennustetusta virrasta on oltava aina suojattuna vähintään 30 % ja enintään 100 %.

Konsernin suurimmat omat pääomat ovat Ruotsin kruunussa, Ison-Britannian punnassa sekä Yhdysvaltain dollarissa. Konserni pyrkii suojautumaan taseeriskiltä siten, että taseen valuuttamääräiset velat pyritään pitämään tasapainossa valuutoittain taseen omaisuuserien kanssa.

Konsernin ulkomaisten yksiköiden nettosijoituksen suojauksessa seurataan omavaraisuusastetta siten, että jos +/- 5,0 %:n muutos valuuttakurssissa aiheuttaa yli 1,5 prosenttiyksikön muutoksen omavaraisuusasteessa, on suojaustoimenpiteisiin ryhdyttävä.

Konsernin valuuttamääräisiä omia pääomia suojataan kurssimuutoksilta pitkäaikaisin lainasopimuksin, termiinein tai valuutanvaihtosopimuksin. Tilinpäätöshetkellä 400 milj. Ruotsin kruunun määräinen laina suojaa Ruotsin yhtiöiden omia pääomia ja vastaavasti Yhdysvaltojen dollareina nostetut lainat suojaavat Yhdysvaltain yhtiöiden omia pääomia. Japanin ja Kanadan yhtiöiden omaa pääomaa suojataan valuuttatermiineillä. Ulkomaisiin yksikköihin tehtyjen nettosijoitusten suojaamiseen käytettävien instrumenttien yhteenlaskettu nimellisarvo vuoden 2003 lopussa oli noin 153 milj. euroa. Sopimukset käsitellään IAS 39:n mukaisesti itsenäiseen ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen

suojausena. Suojauksen tehokkuutta seurataan standardin vaatimalla tavalla.

Valuutta (luvut milj. e)	Oman pääoman avoin positio 31.12.2003 suojauksen jälkeen
SEK	171
GPB	85
DKK	32
PLN	31
USD	21
CAD	4
Muut	64
Yhteensä	408

Korkoriski

Korkoriskien hallitsemiseksi konsernin lainanotto ja sijoitukset on hajautettu kiinteä- ja vaihtuvakorkoisin instrumentteihin. Yritys voi ottaa lainaa joko kiinteäkorkoisena tai vaihtuvakorkoisena ja käyttää koronvaihtosopimuksia, korkotermiinejä tai korko-optioita päästäkseen politiikan mukaiseen tulokseen. Pisimmät koronvaihtosopimukset erääntyvät vuonna 2011. Vuoden 2003 lopussa konsernin koko lainasalkusta johdannaiset ja eläkelainat mukaan lukien oli 33 % kiinteään korkoon sidottua. Eläkelainat on luokiteltu vaihtuvakorkoisiksi.

Finanss hallinto mittaa korkoriskiä lainasalkun duraation sekä herkkyyksanalyysin avulla. Pitkäaikaisen lainasalkun duraatio vuoden 2003 lopussa oli 12 kuukautta korkojohdannaiset mukaan luettuina ja neljä kuukautta ilman korkojohdannaisia. Eläkelainojen duraationa on käytetty yhtä vuotta.

Korkotason nousu yhdellä prosenttiyksiköllä vuoden 2003 lopussa olisi laskenut pitkäaikaisen lainasalkun markkina-arvoa 7,3 milj. euroa mukaan luettuina korkojohdannaiset ja 2,5 milj. euroa ilman johdannaisia. Korkojohdannaisilla on lisätty kiinteäkorkoisten lainojen osuutta lainasalkussa. Poliitiikan seurauksena konsernin keskikorko on yleensä matalien korkojen vallitessa lyhytaikaisten korkojen markkinatasoa korkeampi ja toisaalta korkeiden korkojen vallitessa sitä alhaisempi.

Vuonna 2004 saa lainasalkun duraatio vaihdella välillä 6-24 kuukautta. Yhden prosenttiyksikön muutos korkokäyrässä saa aiheuttaa vuonna 2004 korkeintaan 15 milj. euron markkina-arvon muutoksen korkosalkussa.

LUOTTORISKI

Rahoituksellinen luottoriski

Vastapuoliriskiä aiheuttaa siitä, että rahoitustapahtuman sopimusosapuoli ei välttämättä pysty täyttämään sopimusvelvoitteitaan. Rahoituksen vastapuoliriskit liittyvät lähinnä sijoitustoimintaan ja johdannaissopimusten vastapuoliriskeihin. Konserni pyrkii minimoimaan vastapuoliriskiään käyttämällä vastapuolinaan ainoastaan luottokelpoisuudeltaan hyviä rahoituslaitoksia sekä hajauttamalla sopimuksia näiden kesken.

Konsernin politiikka määrittelee vastapuolten luottokelpoisuusvaatimukset. Alle A-tason luokituksen saanut tai luottoluokittamaton vastapuoli vaatii erillisen hyväksynnän. Hyväksytyjä rahalaitosvastapuolia on tällä hetkellä noin 15, joista kaikilla on vähintään A-tason luokitus. Tämän lisäksi finanss hallinto hyväksyy tytäryhtiöiden uudet pankkisuhteet. Vastapuoliriskiä seurataan kuukausitasolla määrittämällä saatavien markkina-arvoista maksimiriski jokaista vastapuolta kohden. Kullekin rahoituslaitokselle on olemassa hyväksyty limiitti. Rahoituksen luottoriskeistä ei tilikauden aikana syntynyt luottotappioita.

Kaupallinen luottoriski

Konsernin myyntisaamiset hajaantuvat laajan asiakaskunnan kesken eri maantieteellisille alueille ja toimialoille. Lähes kaikille asiakkaille on olemassa luottolimitit, joita seurataan systemaattisesti. Osa asiakkaista vakuutetaan luottovakuutusilla, jotka tehdään liiketoimintayksiköittäin koko asiakasportfoliolla. Lisäksi on käytössä dokumenttimaksuja kuten esimerkiksi remburseja.

LIKVIDITEETIRISKI

Maksuvalmiusriski

Konserni hajauttaa maksuvalmiusriskinsä hankkimalla rahoitusta eri lähteistä eri markkinoilla. Konsernilla on pankkilainoja, eläkelainoja, vakuutusyhtiölainoja, pitkäaikainen joukkolainaojelman sekä lyhytaikaisia koti- ja ulkomaisia yritystodistusohjelmia. Tavoitteena on tasapainottaa lainasalkun erääntymisaikataulu ja ylläpitää riittävän pitkä maturiteetti pitkäaikaisille lainoille.

Konsernin maksuvalmius ja varainhankinnan järjestelyt turvataan ylläpidettävällä likviditeetillä ja valmiusluotoilla (Revolving Credit Facility). Vanha valmiusluotto maksettiin pois, ja uusi, suurempi valmiusluotto järjestettiin kesäkuussa 2003. Uusi viiden vuoden valmiusluotto on suuruudeltaan 506 milj. euroa. Luotossa on sopimusehto, jonka mukaan yhtiö vakuuttaa taloudellisen tilansa pysyvän sellaisena, että konsernin oma pääoma on aina vähintään 25 prosenttia konsernin taseen loppusummasta (omavaraisuusaste).

Pitkäaikaisten lainojen keskimaturiteetti oli vuoden vaihteessa 4,2 vuotta. Lainoista erääntyy vuoteen 2009 mennessä 57 % eli 437 milj. euroa, josta 189 milj. euroa voidaan uusia tarvittaessa valmiusluoton puitteissa.

Konsernilla on yritystodistusohjelma, josta voidaan nostaa enintään 150 milj. euroa sekä Euro Commercial Paper (ECP) -ohjelma, josta voidaan nostaa enintään 200 milj. dollaria. ECP-ohjelmaa ei käytetty vuonna 2003. Vuoden lopussa muita yritystodistusohjelmia oli käytössä 27 milj. euroa. Keskimäärin niitä oli käytössä vuoden aikana 47 milj. euroa.

Konsernin keskimääräinen likviditeetti vuonna 2003 oli 70 milj. euroa. Vuoden 2003 lopussa konsernin likviditeetti oli noin 78 milj. euroa. Käyttämätöntä valmiusluottoa oli noin 316 milj. euroa, yhteensä käytettävissä ollut likviditeetti on siten 394 milj. euroa.

SOPIMUSRISKI

Konsernin rahoitussopimusriskiä hallitaan keskittämällä rahoitussopimusten hyväksyntä finanss hallintoon sekä käyttämällä standardoituja sopimusmalleja. Lainasopimuksissa yhtiö noudattaa normaaleja markkinoilla vallitsevia sopimusehtoja.

Johdannaisinstrumentit (Milj. e)	31.12.2003		31.12.2002	
	Nimellisarvo	Käypä arvo	Nimellisarvo	Käypä arvo
Valuuttajohdannaiset				
Valuuttatermiinisopimukset *)	256,6	0,0	278,7	9,5
joista oman pääoman suojaukseen	19,2	0,4	21,1	3,8
Valuuttaoptiot *)				
Ostetut	502,8	6,3	224,9	6,1
Asetetut	558,9	-2,0	418,6	-0,5
Valuutanvaihtosopimukset	79,9	-15,9	145,1	-14,1
joista oman pääoman suojaukseen	0,0	0,0	12,5	-1,2
Korkojohdannaiset				
Koronvaihtosopimukset	198,1	-6,2	145,4	-8,8
Korko-optiot			92,8	-1,1
Ostetut	27,9	-0,5	29,6	-0,2
Asetetut	36,9	-0,1	63,2	-0,9
Korkotermiinisopimukset	250,0	0,0	448,2	-0,2
joista avoinna	0,0	0,0	47,7	-0,2
Obligaatiotermiinisopimukset	7,5	0,0	25,0	-0,1
joista avoinna	7,5	0,0	5,0	-0,1

Rahoitusinstrumenttien nimellisarvot eivät välttämättä vastaa osapuolten vaihtamia rahasuorituksia eivätkä siten yksinään tarkasteltuina anna kuvaa konsernin riskiasemasta.

Sopimusten käypä arvo perustuu raportointipäivän markkinahintaan niiltä osin kuin sopimukset ovat julkisen kaupankäynnin kohteena. Muut sopimukset on arvostettu niistä aiheutuvien kassavirtojen nykyarvoon ja optioiden osalta arvonmääritysmalleihin.

*) Sisältävät myös suljettuja valuuttapositioneja. Avoin positio käy ilmi valuuttariskitaulukon suojaus-kohdasta.

**Merkittävimpien rahoitusinstrumenttien
käypä arvo, jotka on kirjattu taseeseen
hankinta-arvostaan**

(Milj. e)	Tase-arvo 2003	Käypä arvo 2003	Tase-arvo 2002	Käypä arvo 2002
Vastaavaa				
Lainat osakkuusyhtiöille	64,5	73,6	41,0	51,7
Lyhytaikaiset talletukset rahoituslaitoksiin	24,5	24,5	40,1	40,1
Vastattavaa				
Pitkäaikaiset lainat rahoituslaitoksilta	487,7	495,0	355,1	323,1
joista oman pääoman suojaukseen	134,3	135,7	85,2	86,1
Eläkelainat	208,2	212,7	228,7	232,5
Joukkovelkakirjalainat	16,5	17,3	61,7	63,4
Leasingvelat	35,9	35,9	40,2	40,2

Sopimukset on arvostettu niistä aiheutuvien rahavirtojen nykyarvoon.

Rahoitusinstrumenttien arvostus on laskettu kaupantekopäivän mukaan, kun taas rahoitusvarojen osto ja myynti on kirjattu selvityspäivän mukaan.

27. KONSERNIN OSAKKEET JA OSUUDET

Osakkuusyhtiöt

			Konsernin omistusosuus %
A/S Ammonia	Fredericia	Tanska	33,3
Alcro-Beckers Barvy Tjeckien	Praha	Tsekinmaa	25,0
Aluminium Sulphate Co. of Egypt, S.A.E.	Kairo	Egypti	26,1
Biolchim Tunisie	Karthago	Tunisia	25,0
CPS Color Group Oy	Vantaa	Suomi	26,4
DA Kemikaalide AS	Tallinna	Viro	40,0
Farmit Website Oy	Helsinki	Suomi	50,0
Färksam AB	Tukholma	Ruotsi	20,0
Haapaveden Puhdistamo Oy	Haapavesi	Suomi	40,5
Indkoebsselskabet for Kali I/S	Fredericia	Tanska	50,0
Kemax B.V.	Rozenburg	Hollanti	50,0
Kemira Arab Potash Company	Amman	Jordania	49,0
Kemira Compound Fertiliser (Zhanjiang) Co. Ltd.	Zhanjiang	Kiina	49,0
Kemira Emirates Fertilizers Company (Kefco)	Dubai	Yhdistyneet Arabiemiraatit	30,0
Kay Fertilizer Sdn. Bhd.	Kuala Lumpur	Malesia	30,0
Kemira GrowHow (Thailand) Limited	Bangkok	Thaimaa	49,5
Kemwater Phil., Corp.	Manila	Filippiinit	40,0
Movere Oy	Lahti	Suomi	33,3
Pharmatory Oy	Oulu	Suomi	24,0
PK Düngerhandelsgesellschaft m.b.H.	Hannover	Saksa	50,0
Scanspac & Co KB	Sala	Ruotsi	50,0
Scanspac AB	Sala	Ruotsi	50,0
SECO Fertilisants S.A.	Ribécourt	Ranska	49,7
Superstar Fertilizers Co. Ltd	Bangkok	Thaimaa	40,0
Swede Pavimenta S.a.s di Carazza & Co	Pecetto	Italia	30,0
Swedish Water Corporation AB	Tukholma	Ruotsi	20,0
Union Kemira Company L.L.C.	Dubai	Yhdistyneet Arabiemiraatit	49,0
KemMaq L.L.C.	Rowley	Yhdysvallat	30,0

Muut osakkeet ja osuudet

A. Jalander Oy	Suomi	16,0
Suomen Rehu Oy	Suomi	19,9

28. YHTEISYRITYKSET

Konsernin yhteisyrityksiä ovat Alufluor AB, Kemira-Ube Ltd ja Biolchim S.p.A, joista konsernin äänivalta on 50 %. Konsernitilinpäätöksen sisältämät osuudet yhteisyritysten omaisuudesta, veloista, tuotoista ja kuluista olivat:

	2003	2002
Pysyvät vastaavat	13,4	15,3
Vaihtuvat vastaavat	17,8	16,8
Vastaavat yhteensä	31,2	32,1
Pitkäaikainen vieras pääoma	3,2	3,3
Lyhytaikainen vieras pääoma	14,9	15,9
Vieras pääoma yhteensä	18,1	19,2
Liikevaihto	31,8	34,4
Kulut	-27,0	-29,7
Poistot	-2,1	-1,9
Rahoituskulut	-0,3	-0,4
Verot	-0,8	-0,9
Tulos	1,6	1,5

29. TOIMIALAKOHTAISET TIEDOT

Konserni oli vuonna 2003 organisoitu seuraaviksi päätoimialoiksi: Pulp & Paper Chemicals, Kemwater, Paints & Coatings, Industrial Chemicals ja GrowHow.

Konsernin sisäiset siirtohinnat perustuvat pääasiassa markkinahintoihin. Joissakin tapauksissa, esim. markkinointiyhtiöissä käytetään kustannusperusteisia hintoja, joihin on lisätty kate (ns. cost plus -menetelmä).

Liiketoimintojen varat ja velat käsittävät ne varat ja velat, jotka ovat suoraan tai perustellusti kohdistettavissa ao. liiketoiminnoille. Toimialojen varoihin on laskettu aineelliset ja aineettomat hyödykkeet, osuudet osakkuusyhtiöissä, vaihto-omaisuus ja korottomat saamiset. Toimialojen velkoihin sisältyvät lyhytaikaiset korottomat velat.

2003 Milj. e	Pulp & Paper Chemicals	Kemwater	Paints & Coatings	Industrial Chemicals	GrowHow	Muut	Konserni
Tuloslaskelma							
Ulkoinen liikevaihto	483,5	193,6	439,3	374,5	1 172,7	74,6	2 738,2
Konsernin sisäinen myynti	37,5	21,8	0,1	35,3	32,7	-127,4	-
Liikevaihto yhteensä	521,0	215,4	439,4	409,8	1 205,4	-52,8	2 738,2
Liikevoitto	42,5	23,7	29,7	39,6	24,8	-16,2	144,1
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	1,7	1,1	1,7	-	-8,6	1,4	-2,7
Muut tiedot							
Liiketoimintojen varat	592,5	181,4	336,7	343,4	747,7	148,3	2 350,0
josta osuudet osakkuusyhtiöissä	1,2	2,0	3,7	2,4	12,4	5,3	27,0
Kohdistamattomat varat							145,1
Konsernin vastaavaa yhteensä							2 495,1
Liiketoimintojen velat	76,1	40,0	52,5	52,2	177,7	40,6	439,1
Kohdistamattomat velat							956,0
Konsernin velat yhteensä							1 395,1
Investoinnit	73,0	53,0	13,8	38,3	51,6	6,3	236,0
Poistot	44,3	13,4	20,7	34,0	50,9	6,5	169,8
Arvonalennus pysyvistä vastaavista	-	-	-	4,1	-	-	4,1
Rahavirta							
Liiketoiminnan rahavirta	78,4	33,7	26,4	61,9	26,4	-7,7	219,1
Nettoinvestointien rahavirrat	-50,0	-50,0	-12,8	-37,6	-49,4	0,1	-199,7
Rahoituksen rahavirrat	-7,0	-2,1	-17,6	-5,6	30,5	-20,3	-22,1

2002 Milj. e	Pulp & Paper Chemicals	Kemwater	Paints & Coatings	Industrial Chemicals	GrowHow	Muut	Konserni
Tuloslaskelma							
Ulkoinen liikevaihto	447,9	160,3	449,5	364,1	1 124,0	66,5	2 612,3
Konsernin sisäinen myynti	36,8	16,1	0,1	39,6	41,2	-133,8	-
Liikevaihto yhteensä	484,7	176,4	449,6	403,7	1 165,2	-29,9	2 612,3
Arvonlennukset	-	-	-	-	-78,2	-	-78,2
Liikevoitto	28,0	17,9	23,9	26,8	-31,8	-24,8	40,0
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	1,9	0,7	1,5	-0,1	-2,6	4,1	5,5
Muut tiedot							
Liiketoimintojen varat	553,2	129,1	354,4	399,7	750,8	93,0	2 280,2
josta osuudet osakkuusyrityksissä	14,3	1,8	3,3	5,1	24,6	9,1	58,2
Kohdistamattomat varat							211,0
Konsernin vastaavaa yhteensä							2 491,2
Liiketoimintojen velat	75,3	20,8	67,4	107,7	173,7	17,5	462,4
Kohdistamattomat velat							956,1
Konsernin velat yhteensä							1 418,5
Investoinnit	96,4	11,1	23,5	34,8	71,4	5,8	243,0
Poistot	47,7	10,9	21,3	32,9	57,7	5,6	176,1
Arvonlennus pysyvistä vastaavista	-	-	0,2	-	52,4	-	52,6
Rahavirta							
Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat	51,8	31,8	61,2	63,9	116,9	-35,8	289,8
Nettoinvestointien rahavirrat	-92,3	-7,0	-20,8	-23,4	-61,5	-17,6	-222,6
Rahoituksen rahavirrat	-8,8	-2,0	-36,3	-6,4	-77,5	74,8	-56,2
Maantieteellinen segmentti							
					2003		2002
Liikevaihto							
Suomi					456,6		457,8
Muut EU-maat					1 345,9		1 311,8
Muu Eurooppa					410,4		380,6
Pohjois- ja Etelä-Amerikka					286,9		224,4
Aasia					170,2		167,2
Muut maat					68,2		70,5
Yhteensä					2 738,2		2 612,3
Pysyvät vastaavat (aineeton ja aineellinen käyttöomaisuus)							
Suomi					529,8		530,8
Muut EU-maat					479,3		508,9
Muu Eurooppa					65,9		56,2
Pohjois- ja Etelä-Amerikka					201,3		150,0
Aasia					36,0		44,8
Muut maat					1,9		2,4
Yhteensä					1 314,2		1 293,1
Investoinnit							
Suomi					83,2		109,1
Muut EU-maat					53,5		70,3
Muu Eurooppa					16,4		3,7
Pohjois- ja Etelä-Amerikka					80,7		52,4
Aasia					2,0		1,5
Muut maat					0,2		6,5
Yhteensä					236,0		243,5

30. MUUTOKSET KONSERNIRAKENTEESSA VUONNA 2003

Konserniyhtiöiden ostot ja perustetut uudet tytäryhtiöt

- Kemiran omistusosuus kiinalaisessa Kemwater (Yixing) Co. Ltd:ssa kasvoi 89 %:sta 100 %:iin.
- Kemira osti Helsingin kaupungilta sen omistusosuuden Kemwater Services Oy:ssä; Kemiran omistusosuus kasvoi täten 51 %:sta 100 %:iin.
- Kemiran ruotsalainen tytäryhtiö Kemira Kemi AB ja Anox AB perustivat Akvab-nimisen yhteisyrityksen. Kemiran omistusosuus Akvabista on 60 % ja Anoxin 40 %.
- Kemira Chemicals Oy:n omistusosuus yhtiössä AS Kemivesi kasvoi 50,10 %:sta 66,72 %:iin.
- Kemira Chemicals Holding Oy osti Pietarissa toimivan vesikemikaaliyhtiö ZAO Kemira Ekon kokonaan omistukseensa.
- Kemira GrowHow perusti Kemira GrowHow Latinoamericana S.A. -nimisen tytäryhtiön Argentiinaan.
- Kemira GrowHow Oy:n venäläinen tytäryhtiö OOO Mineralresurs osti lannoitteita Viipurissa valmistavan ZAO Agropromchimian koko osakekannan.
- Kemira GrowHow Oy:n omistusosuus Verdera Oy:ssä kasvoi 80 %:sta 98,6 %:iin.
- Kemira osti osake-enemmistön pohjoisamerikkalaisesta Kemiron Companies Inc:sta, osakeomistus kasvoi 15 %:sta 60 %:iin. Perustettiin uusi holding-yhtiö nimeltään Kemira Water Chemicals Inc.
- Kemiran omistusosuus Kemwater Brasil S.A:ssa kasvoi 51 %:sta 70,5 %:iin.

Konserniyhtiöiden omistusten muutokset konsernin sisällä

- Phosphates Oy:n liiketoimintaa Kemira Kemi AB:ssä, Helsingborgissa hoitaa Kemira GrowHow AB (aiemmin toimimaton yhtiö Kemira Bioteknik AB).
- Kemira Pigments Oy myi Kemira Pigments KFT:n Kemira GrowHow Oy:lle helmikuussa.
- Kemira Pigments KFT ja Kemira Agro Hungary Ltd fuusioitiin Kemira GrowHow KFT:hen Unkarissa.
- Konsernin omistusosuus Aliada Quimica de Portugal Ltd:ssä laski 74,0 %:sta 50,1 %:iin.
- Kemira International Finance B.V. fuusioitiin Kemira Pigments Holding B.V:hen, fuusion jälkeen yhtiön uusi nimi on Kemira International Finance B.V.
- Kemira Kemi AB myi Kemira Chimie S.A:n Kemira Chemicals Oy:lle marraskuussa.
- Tikkurila Paints Oy myi 50 %:n osuutensa Tikkurila Coatings AB:ssä ja Tikkurila Coatings Sp. z o.o:ssa Tikkurila Coatings Oy:lle.
- Kemira Paper Chemicals Inc. ja Kemira Chemicals US Inc. fuusioitiin Kemira Chemicals, Inc:iin helmikuussa.
- Kemira Paper Chemicals Canada Inc. fuusioitiin Kemira Chemicals Canada Inc:iin helmikuussa.
- PCS Paper Chemicals Systems Vertriebes.mbH fuusioitiin Kemira Chemie Ges.mbH:iin kesäkuussa.
- Alcro-Beckers Sp.z o.o myytiin TBD S.A:lle ja fuusioitiin TBD S.A:han.
- Tikkurila Paints Oy:n tytäryhtiö Imagica s.r.l. myi liiketoimintansa Create s.r.l:lle tammikuussa.
- Kemira GrowHow:n toimimaton tytäryhtiö Kemira Agro Asia Ltd lopetettiin.
- Kemira Chemicals Oy fuusioitiin Kemira Oyj:hin 1.1.2004.

Nimenmuutokset

- Alcro-Beckers Norge AS:n nimi muutettiin Tikkurila Norge A/S:ksi ja Alcro-Beckers Danmark A/S:n nimi muutettiin Tikkurila Danmark A/S:ksi.
- Kemira Agro Oy:n nimi muutettiin Kemira GrowHow Oy:ksi, Kemira Ltd:n nimi muutettiin Kemira GrowHow Ltd:ksi, Comercial de Fertilizantes Liquidos S.A:n nimi muutettiin Kemira GrowHow España S.A:ksi, Kemira Agro Hungaria KFT:n nimi muutettiin Kemira GrowHow KFT:ksi, Kemira Agro Holdings Ltd:n nimi muutettiin Kemira GrowHow Holdings Ltd:ksi, Kemira Danmark A/S:n nimi muutettiin Kemira GrowHow A/S:ksi, Kemira S.A./N.V:n nimi muutettiin Kemira GrowHow S.A./N.V:ksi, SIA Kemira Agro Latvian nimi muutettiin SIA Kemira GrowHow:ksi, Kemira Agro Poland Sp.z o.o:n nimi muutettiin Kemira GrowHow Sp.z o.o:ksi, AS Kemira Agro Eestin nimi muutettiin AS Kemira GrowHow:ksi, UAB Kemira Agro Vilniuksen nimi muutettiin UAB Kemira GrowHow:ksi, Kemira Agro U.K. Ltd:n nimi muutettiin Kemira GrowHow U.K. Ltd:ksi, Kemira Agro Holding B.V:n nimi muutettiin Kemira GrowHow Holding B.V:ksi, Kemira Agro Rozenburg B.V:n nimi muutettiin Kemira GrowHow B.V:ksi, Kemira Danmark Holding A/S:n nimi muutettiin Kemira GrowHow Holding A/S:ksi, Kemira Thai Co. Ltd:n nimi muutettiin Kemira GrowHow Thailand Ltd:ksi.
- Kemira Metalkat Oy:n nimi muutettiin Ecocat Oy:ksi.
- Kemira Engrais S.A:n nimi muutettiin Kemira GrowHow S.A:ksi, Kemira Deutschland GmbH:n nimi muutettiin Kemira GrowHow GmbH:ksi.
- Nokian Laatumaalit Oy:n nimi muutettiin Winding Up Oy:ksi, Golv och färghuset Peter Alvefelt AB:n nimi muutettiin Hisingens Färghus AB:ksi.
- Kemira Pigments Holding B.V:n nimi muutettiin Kemira International Finance B.V:ksi.
- Kemira Ireland Ltd:n nimi muutettiin Kemira GrowHow Ireland Ltd:ksi.

Emoyhtiön tilinpäätös

TULOSLASKELMA		1.1. - 31.12.	
Milj. e	Viite	2003	2002
Liikevaihto	1	23,1	22,8
Liiketoiminnan muut tuotot	2	6,9	0,3
Kulut	3, 4, 5	-35,3	-57,2
Poistot	6	-4,3	-2,2
Liikevoitto		-9,6	-36,3
Rahoitustuotot ja -kulut	7	32,8	127,2
Voitto ennen satunnaiseriä, tilinpäätössiirtoja ja veroja		23,2	90,9
Satunnaiset erät	8	63,3	94,4
Voitto ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja		86,5	185,3
Tilinpäätössiirrot	9	-0,2	-2,2
Välittömät verot	10	-25,0	-53,3
Tilikauden voitto		61,3	129,8
TASE		31.12.	
Milj. e	Viite	2003	2002
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet	11	10,9	11,8
Aineelliset hyödykkeet	12	24,8	25,9
Sijoitukset	13		
Osuudet saman konsernin yrityksissä		402,3	402,3
Osuudet omistusyhteisyhteisissä		5,0	5,0
Muut osakkeet ja osuudet		2,7	3,1
Omat osakkeet		28,2	28,2
Sijoitukset tytäryhtiöissä ja omistusyhteisyhteisissä		484,8	358,1
Sijoitukset yhteensä		923,0	796,7
Pysyvät vastaavat yhteensä		958,7	834,4
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus	14	0,1	-
Saamiset	15		
Korolliset saamiset		33,3	201,4
Korottomat saamiset		125,8	152,8
Saamiset yhteensä		159,1	354,2
Rahoitusarvopaperit	16	637,1	514,6
Rahat ja pankkisaamiset		3,0	4,1
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		799,3	872,9
Vastaavaa yhteensä		1 758,0	1 707,3
VASTATTAVAA		31.12.	
		2003	2002
Oma pääoma			
Osakepääoma	17	217,0	217,0
Ylikurssirahasto		252,5	252,5
Omien osakkeiden rahasto		28,2	28,2
Edellisten tilikauden voitto		389,4	295,1
Tilikauden voitto		61,3	129,8
Oma pääoma yhteensä		948,4	922,6
Tilinpäätössiirtojen kertymät	18	3,3	3,1
Pitkäaikainen vieras pääoma			
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	19	309,6	379,3
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä		309,6	379,3

Milj. e	Viite	2003	2002
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	20	409,4	334,0
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma		87,3	68,3
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä		496,7	402,3
Vieras pääoma yhteensä		806,3	781,6
Vastattavaa yhteensä		1 758,0	1 707,3
RAHOITUSLASKELMA			
Milj. e		2003	2002
Liiketoiminnan rahavirrat			
Liikevoitto		-9,7	-36,3
Oikaistut liikevoittoon		-6,9	-0,2
Poistot		4,3	2,2
Saadut korot		33,9	42,6
Maksetut korot		-26,3	-29,6
Saadut osingot		3,1	173,1
Muut rahoituserät		28,6	-44,2
Verot		-9,2	-63,3
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta		17,8	44,3
Käyttöpääoman muutos			
Vaihto-omaisuuden muutos		-0,1	-
Lyhytaikaisten liikesaamisten muutos		9,6	-12,2
Korottomien lyhytaikaisten velkojen muutos		-5,7	26,8
Käyttöpääoman muutos yhteensä		3,8	14,6
Liiketoiminnasta kertyneet rahavarat		21,6	58,9
Investointien rahavirrat			
Tytäryhtiöiden hankinta		0,0	-1,2
Muun käyttöomaisuuden ostot		-3,4	-15,9
Luovutustulot konserniyhtiöiden myymisestä		0,0	50,2
Luovutustulot osakkeiden myynnistä		7,2	-
Luovutustulot muun käyttöomaisuuden myynnistä		1,1	0,9
Investointeihin käytetyt nettorahavarat		4,9	34,0
Rahavirta ennen rahoitusta		26,5	92,9
Rahoituksen rahavirta			
Pitkäaikaisten lainojen nostot (+), maksut (-)		-17,7	97,9
Pitkäaikaisten lainasaamisten vähennys (+), lisäys (-)		-126,7	108,1
Lyhytaikaisen rahoituksen lisäys (+), vähennys (-)		180,4	-189,9
Saadut konserniavustukset		94,4	112,1
Maksetut osingot		-35,5	-35,5
Omien osakkeiden ostot		0,0	-7,0
Rahoitukseen käytetyt nettorahavarat		94,9	85,7
Rahavarojen nettolisäys		121,4	178,6
Rahavarat 31.12.		640,1	518,7
Rahavarat 1.1.		518,7	340,1
Rahavarojen nettolisäys		121,4	178,6

EMOYHTIÖN LIITETIEDOT TUOSLASKELMA (Milj. e)

2003 2002

1. LIIKEVAIHTO

Liikevaihto **23,1** 22,8

Liikevaihto koostuu sähkön myynnistä konsernin suomalaisille tytäryhtiöille ja konsernin ulkopuolelle Suomessa.

2. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

Käyttöomaisuuden myyntivoitot **6,9** 0,3
Muut liiketoiminnan tuotot **0,0** 0,0
Yhteensä **6,9** 0,3

3. KULUT

Valmisteverastojen muutos **0,0** -
Materiaalit ja palvelut
Aineet ja tarvikkeet
Ostot tilikauden aikana **13,0** 14,4
Materiaalit ja palvelut yhteensä **13,0** 14,4
Henkilöstökulut **18,8** 12,5
Vuokrat **3,7** 2,4
Käyttöomaisuuden myyntitappiot **0,1** 22,1
Muut kulut ja kulujen hyvitykset **-0,3** 5,8
Yhteensä **35,3** 57,2

4. TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISEN MENOT

Tutkimus ja kehittämismenojen yhteismäärä **7,0** 3,4

5. HENKILÖSTÖKULUT JA HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

Hallintoneuvoston palkat **0,1** 0,1
Hallitusten ja toimitusjohtajien palkat ¹⁾ **0,6** 0,5
Muut palkat **14,3** 8,8
Eläkekulut **1,9** 2,4
Muut henkilöstösivukulut **1,9** 0,7
Yhteensä **18,8** 12,5

1) Kemira Oyj:n toimitusjohtajalle maksettu palkka oli 422 104 euroa, johon sisältyi 14 264 euroa tulospalkkioita.

Kemira Oyj:n hallituksen jäsenille maksetaan tehtävästä kuukausikorvaus ja kokouspalkkio, muuta palkkiota ei makseta. Kemira Oyj:n hallituksen puheenjohtajalle maksetaan 4 000 euroa kuukaudessa, varapuheenjohtajalle 3 100 euroa kuukaudessa ja kullekin jäsenelle 2 400 euroa kuukaudessa. Lisäksi maksetaan kokouspalkkiota 350 euroa kokoukselta.

Kemira Oyj:n hallintoneuvoston puheenjohtajalle maksetaan 1 000 euroa kuukaudessa, varapuheenjohtajalle 600 euroa kuukaudessa ja kullekin jäsenelle 500 euroa kuukaudessa. Lisäksi maksetaan kokouspalkkiota 200 euroa kokoukselta.

Yritysjohtoon kuuluvat henkilöt lähipiireineen eivät ole olennaisessa liikesuhteessa yhtiöön.

Johdon eläkesitoumukset ja irtisanomiskorvaukset

Kemira Oyj:n toimitusjohtajalla ja varatoimitusjohtajalla on mahdollisuus päästä eläkkeelle 60-vuotiaina. Toimitusjohtajan osalta oikeus perustuu tehtyyn sopimukseen, jonka mukaan maksimi-eläke on 60 % eläkepalkasta. Varatoimitusjohtajan maksimi-eläke on 66 % eläkepalkasta. Tämä mahdollisuus perustuu 1.1.1991 alkaen uusilta jäseniltä suljetun lisäeläkesäätiön etuuksiin. Lisäeläkesäätiön toimintapiiriin kuuluvat kaikki ennen vuotta 1991 yhtiön palvelukseen tulleet henkilöt, ja eläkesäätiön etuudet

koskevat koko sitä henkilöstöä, jolla palvelusvuodet ja muut eläkkeen myöntämistä koskevat ehdot täyttyvät. Vastaavanlaisia järjestelyjä on myös muissa konsernin yhtiöissä.

Toimitusjohtajan irtisanomisaika on 6 kk, minkä lisäksi hänelle maksetaan 12 kk:n palkkaa vastaava korvaus, mikäli yhtiö irtisanoo hänet. Varatoimitusjohtajalla vastaavat ajat ovat 6 kk ja 18 kk.

	2003	2002
Henkilökunta		
Henkilökunta keskimäärin	285	257
Henkilökunta vuoden lopussa	276	335

6. POISTOT

Suunnitelman mukaiset poistot

	2003	2002
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	0,0	0,0
Muu aineeton omaisuus	2,7	0,8
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	0,3	0,3
Koneet ja kalusto	1,3	1,1
Muut aineelliset hyödykkeet	0,0	0,0
Yhteensä	4,3	2,2

Poistoeron vähennys

	2003	2002
Aineettomat oikeudet	0,0	0,0
Muu aineeton omaisuus	-0,1	-1,7
Rakennukset ja rakennelmat	-0,1	-0,2
Koneet ja kalusto	0,0	-0,3
Muut aineelliset hyödykkeet	0,0	-
Yhteensä	-0,2	-2,2

7. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

Rahoitustuotot

	2003	2002
Osinkotuotot		
Osinkotuotot konserniyhtiöiltä	2,8	172,6
Osinkotuotot muilta	0,3	0,5
Osinkotuotot yhteensä	3,1	173,1
Korkotuotot		
Pitkäaikaisista sijoituksista konserniyhtiöiltä	16,3	22,3
Lyhytaikaisista sijoituksista konserniyhtiöiltä	16,7	15,9
Pitkäaikaisista sijoituksista muilta	2,9	-
Lyhytaikaisista sijoituksista muilta	0,6	3,3
Korkotuotot yhteensä	36,5	41,5
Muut rahoitustuotot		
Muut rahoitustuotot konserniyhtiöiltä	0,2	0,2
Muut rahoitustuotot yhteensä	0,2	0,2
Kurssierot		
Kurssierot konserniyhtiöiltä	6,0	-
Kurssierot muilta	90,7	50,6
Kurssierot yhteensä	96,7	50,6
Rahoitustuotot yhteensä	136,5	265,4

Rahoituskulut

	2003	2002
Sijoitusten arvonalennukset		
Lainasaamisten alaskirjaus	0,0	-56,5
Arvon alentumiset yhteensä	0,0	-56,5
Korkokulut		
Korkokulut konserniyhtiöille	-3,6	-6,1
Korkokulut muille	-21,3	-30,1
Korkokulut yhteensä	-24,9	-36,2

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

	2003	2002
Muut rahoituskulut	-2,0	-0,7
Kurssierot		
Kurssierot konserniyhtiöiltä	-28,9	-44,8
Kurssierot muilta	-47,9	-
Kurssierot yhteensä	-76,8	-44,8
Rahoituskulut yhteensä	-103,7	-138,2
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	32,8	127,2
Kurssierot		
Realisoituneet	13,3	-5,0
Realisoitumattomat	6,6	10,8
Yhteensä	19,9	5,8

8. SATUNNAISET ERÄT

Satunnaiset tuotot

Saadut konserniavustukset	83,7	96,6
Yhteensä	83,7	96,6

	2003	2002
Satunnaiset kulut		
Annetut konserniavustukset	-20,4	-2,2
Yhteensä	-20,4	-2,2

Satunnaiset tuotot ja kulut yhteensä	63,3	94,4
--------------------------------------	------	------

9. TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN MUUTOS

Poistoeron lisäys	-0,2	-2,2
Yhteensä	-0,2	-2,2

10. VÄLITTÖMÄT VEROT

Välittömät verot satunnaisista eristä	18,4	27,3
Välittömät verot kuluvalta vuodelta	6,5	23,1
Välittömät verot aikaisemmilta vuosilta	0,0	2,8
Muut verot ja veronluontoiset menot	0,1	0,1
Yhteensä	25,0	53,3

EMOYHTIÖN LIITETIEDOT

TASE (Milj. e)

11. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

	Aineettomat oikeudet	Muu aineeton omaisuus	2003 yhteensä	2002 yhteensä
Hankintameno vuoden alussa	0,7	12,7	13,4	1,8
Lisäykset	0,5	1,7	2,2	11,7
Vähennykset	0,0	-0,5	-0,5	-0,1
Hankintameno vuoden lopussa	1,2	13,9	15,1	13,4
Kertyneet poistot vuoden alussa	-0,5	-1,2	-1,7	-0,9
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	0,1	0,1	0,1
Tilikauden poistot	0,0	-2,6	-2,6	-0,8
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-0,5	-3,7	-4,2	-1,6
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	0,7	10,2	10,9	11,8

12. AINEELLISET HYÖDYKKEET

	Maa- ja vesialueet ¹⁾	Rakennukset ja rakennelmat ²⁾	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2003 yhteensä	2002 yhteensä
Hankintameno vuoden alussa	2,7	28,3	13,8	0,5	1,9	47,2	43,8
Lisäykset	0,0	0,1	1,2	-	0,0	1,3	4,2
Vähennykset	0,0	0,0	-0,8	0,0	-0,7	-1,5	-0,8
Hankintameno vuoden lopussa	2,7	28,4	14,2	0,5	1,2	47,0	47,2
Kertyneet poistot vuoden alussa	-	-12,4	-8,5	-0,4	0,0	-21,3	-20,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	0,0	0,7	0,0	0,0	0,7	0,4
Tilikauden poistot	0,0	-0,3	-1,3	0,0	0,0	-1,6	-1,4
Kertyneet poistot vuoden lopussa	0,0	-12,7	-9,1	-0,4	-	-22,2	-21,3
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	2,7	15,7	5,1	0,1	1,2	24,8	25,9

1) Maa- ja vesialueiden hankintameno ja kirjanpitoarvoon sisältyy arvonkorotuksia 0,6 milj. e vuonna 2003 ja 2002.

2) Rakennusten ja rakennelmien hankintameno sisältää vuonna 2003 ja 2002 arvonkorotuksia 5 milj. e.

13. SJOITUKSET

	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Muut osakkeet	Sijoitukset tytäryhtiöissä ja omistus-yhteis-yhteyksissä	Omat osakkeet	2003 yhteensä	2002 yhteensä
Kirjanpitoarvo vuoden alussa	407,3	3,1	358,1	28,2	796,7	947,0
Lisäykset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	8,2
Vähennykset	0,0	-0,4	0,0	0,0	-0,4	-50,5
Saamisten muutos	-	0,0	126,7	0,0	126,7	-108,0
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	407,3	2,7	484,8	28,2	923,0	796,7

Osakkeet ja osuudet on eritelty liitekohdassa 22.

EMOYHTIÖN LIITETIEDOT 2003 2002

TASE (Milj. e)

14. VAIHTO-OMAISUUS

Aineet ja tarvikkeet **0,1** -

15. SAAMISET

Lyhytaikaiset saamiset

Lyhytaikaiset korolliset saamiset
Lainasaamiset konserniyhtiöiltä **33,3** 201,4
Lyhytaikaiset korolliset saamiset yhteensä **33,3** 201,4

Lyhytaikaiset korottomat saamiset

Myyntisaamiset
Myyntisaamiset konserniyhtiöiltä **3,7** 3,7
Myyntisaamiset muilta **0,3** 2,4
Myyntisaamiset yhteensä **4,0** 6,1
Ennakomaksut **5,8** 3,8
Siirtosaamiset
Siirtosaamiset konserniyhtiöiltä **93,3** 105,3
Siirtosaamiset muilta **21,6** 37,5
Siirtosaamiset yhteensä **114,9** 142,8
Muut korottomat lyhytaikaiset saamiset
Muut saamiset **1,1** 0,1
Muut korottomat lyhytaikaiset saamiset yhteensä **1,1** 0,1
Lyhytaikaiset korottomat saamiset yhteensä **125,8** 152,8
Saamiset yhteensä **159,1** 354,2

Rahalainat yhtiön johdolle

- -

Siirtosaamiset

Siirtosaamiset koroista **13,4** 10,8
Siirtosaamiset veroista **0,9** 10,6
Siirtosaamiset kurssieroista **16,0** 14,6
Siirtosaamiset konserniavuiasta **83,7** 96,5
Siirtosaamiset muista **0,9** 10,3
Yhteensä **114,9** 142,8

16. RAHOITUSARVOPAPERIT

Rahoitusarvopaperit samaan konserniin kuuluvissa yhtiöissä **615,1** 484,4
Rahoitusarvopaperit muissa yhtiöissä **22,0** 30,2
Yhteensä **637,1** 514,6

17. OMA PÄÄOMA

Osakepääoma 1.1. ja 31.12. **217,0** 217,0
Ylikurssirahasto 1.1. ja 31.12. **252,5** 252,5
Omien osakkeiden rahasto 1.1. **28,2** 21,2
Omien osakkeiden hankinta **0,0** 7,0
Omien osakkeiden rahasto 31.12. **28,2** 28,2
Edellisten tilikausien voitto 1.1. **424,9** 337,6
Tilikauden tulos **61,3** 129,8
Osingonjako **-35,4** -35,5
Omien osakkeiden siirto **0,0** -7,0
Lahjoitukset **-0,1** 0,0
Edellisten tilikausien voitto ja tilikauden voitto 31.12. **450,7** 424,9
Oma pääoma yhteensä 31.12. **948,4** 922,6

18. TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ 2003 2002

Tilinpäättösiirtojen kertymät

Kertynyt poistoero käyttöomaisuuserittäin
Rakennukset ja rakennelmat **0,6** 0,4
Koneet ja kalusto **0,8** 0,8
Muut aineelliset hyödykkeet **0,0** 0,1
Aineettomat oikeudet **0,0** 0,0
Muu aineeton omaisuus **1,9** 1,8
Yhteensä **3,3** 3,1

Tilinpäättösiirtojen kertymien muutos

Tilinpäättösiirtojen kertymät 1.1. **3,1** 0,9
Poistoeron muutos tuloslaskelmassa **0,2** 2,2
Tilinpäättösiirtojen kertymät 31.12. **3,3** 3,1

Kertyneiden poistojen laskennallinen verovelka oli 1,0 milj. e 31.12.2003 ja 0,9 milj. e 31.12.2002.

19. PITKÄAIKAINEN KOROLLINEN VIERAS PÄÄOMA

Debentuuri- ja muut joukkovelkakirjalainat **16,5** 16,5
Lainat rahoituslaitoksilta **263,8** 326,3
Eläkelainat **29,3** 36,5
Yhteensä **309,6** 379,3

Pitkäaikaisen vieraan pääoman erääntyminen

Erääntymisajat
2005 (2004) **57,5** 129,7
2006 (2005) **16,5** 65,6
2007 (2006) **75,0** 16,5
2008 (2007) **10,0** 75,0
2009 (2008) tai sen jälkeen **150,6** 92,5
Yhteensä **309,6** 379,3

Velat, jotka erääntyvät viiden vuoden tai sitä pidemmän ajan kuluttua

Eläkelainat **11,4** 18,6
Muut pitkäaikaiset velat **139,2** 74,0
Yhteensä **150,6** 92,6

Debentuuri- ja muut joukkovelkakirjalainat

Laina	Lainan valuutta		
Kemira Oyj 4,4 %	EUR	-	45,2
24.11.98-03 I JVK, 1998-2003	EUR	-	45,2
Kemira Oyj 4,8 %	EUR	16,5	16,5
24.11.98-06 II JVK, 1998-2006	EUR	16,5	16,5
Yhteensä		16,5	61,7

Yhtiöllä ei ole vaihtovelkakirjalainoja.

EMOYHTIÖN LIITETIEDOT TASE (Milj. e)

2003 2002

20. LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

Korolliset lyhytaikaiset velat

Lainat rahoituslaitoksilta	84,9	37,8
Muiden pitkäaikaisten lainojen lyhennyserät muille	201,6	149,6
Muut korolliset velat		
Muut korolliset lyhytaikaiset velat konserniyhtiöille	117,3	132,7
Muut korolliset lyhytaikaiset velat muille	5,6	13,9
Korolliset lyhytaikaiset velat yhteensä	409,4	334,0

Korottomat lyhytaikaiset velat

Saadut ennakot	7,7	6,0
Ostovelat		
Ostovelat konserniyhtiöille	1,2	1,5
Ostovelat muille	2,3	2,1
Ostovelat yhteensä	3,5	3,6
Siirtovelat		
Siirtovelat konserniyhtiöille	21,5	16,0
Siirtovelat muille	54,2	42,4
Siirtovelat yhteensä	75,7	58,4
Muut korottomat velat muille	0,4	0,3
Korottomat lyhytaikaiset velat yhteensä	87,3	68,2

Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä 496,7 402,3

Siirtovelat

Siirtovelat palkoista	4,0	2,4
Siirtovelat koroista ja kurssieroista	44,8	41,1
Siirtovelat veroista	5,2	-
Siirtovelat konserniavustuksista	20,4	2,2
Siirtovelat muista	1,3	12,7
Yhteensä	75,7	58,4

21. VAKUUKSET JA VASTUUSITOUMUKSET

Taseen velkoihin sisältyvät kiinnelainat ja niiden vakuutena annetut kiinnitykset

Eläkelainat	3,4	3,4
Annetut kiinnitykset	5,9	5,9

Vastuusitoumukset

Annetut pantit		
Omasta puolesta	4,0	0,8
Konserniyhtiöiden puolesta	6,1	9,3

Takaukset

Konserniyhtiöiden puolesta		
Lainoista	74,2	59,2
Leasing-sopimuksista	33,8	48,5
Muista sitoumuksista	5,8	1,8
Omistusyhteisyritysten puolesta	20,7	22,4
Muiden puolesta	1,4	1,4
Yhteensä	135,9	133,3

Rahoitusinstrumenttien nimellisarvot ja markkina-arvot sisältyvät konsernin liitetietoihin.

22. KEMIRA OYJ:N OSAKKEET JA OSUUKSET

	Konsernin omistus- osuus- %	Emoyhtiön omistus- osuus- %
Konserniyritykset		
Kemira GrowHow Oy	100	85
Kemira Chemicals Oy	100	100
Ecocat Oy	100	100
Kemira Pigments Latin America Commercial Limitada	100	50
Kemira Pigments Oy	100	100
Kemira Pigments S.A.	100	50
Multirange B.V.	100	100
Spruce Vakuutus Oy	100	100
Tikkurila Oy	100	100
Muut osakkeet ja osuudet		
A. Jalander	16	16
American Tree Co	6,25	6,25
Ekokem Oy Ab	1,42	1,42
Kerilon Inc.	100	100
Liikkeenjohdon koulutuskeskus	2	2
Luoston Huolto Oy	1,33	1,33
Tahkoluodon Polttoöljy Oy	6,75	6,75
Teollisuuden Voima Oy	1,86	1,86
Vuorikemia Pori Oy	100	100

Kemira Oyj:n tilivuoden 2003 voitto oli 61 309 628 euroa ja vapaa oma pääoma 31.12.2003 oli 450 710 559 euroa. Konsernin vapaa oma pääoma oli 595 115 000 euroa. Emoyhtiön osingonjakoa rajoittava konsernin vapaa oma pääoma oli 460 800 000 euroa, joka saadaan, kun konsernitaseen vapaasta omasta pääomasta vähennetään omaan pääomaan siirretty osuus vapaaehtoisista varauksista.

Yhtiökokoukselle ehdotetaan, että tilivuodelta jaetaan osinkoa 0,33 euroa osakkeelle eli 38 996 100 euroa. Hallituksen käytettäväksi yleishyödyllisiin tai siihen rinnastettaviin tarkoituksiin (mm. lahjoituksiin Kemira Oyj:n säätiölle) ehdotetaan varattavaksi 500 000 euroa.

Helsingissä 9. helmikuuta 2004

Anssi Soila

Elizabeth Armstrong

Eija Malmivirta

Ove Mattsson

Matti Packalén

Markku Tapio

Lasse Kurkilahti

Toimitusjohtaja

Kemira Oyj:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Kemira Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilivuodelta 2003. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja emoyhtiön hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty emoyhtiön

hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolaisten sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilivuodelta. Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Helsingissä 10. helmikuuta 2004

KPMG WIDERI OY AB

Hannu Niilekselä, KHT

Hallintoneuvoston lausunto

Kemira Oyj:n hallintoneuvosto on käsitellyt yhtiön vuoden 2003 tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen sekä perehtynyt tilintarkastuskertomukseen tänään pitämässään kokouksessa.

Vuoden 2004 varsinaiselle yhtiökokoukselle hallintoneuvosto toteaa lausuntonaan, että yhtiön hallintoa on hoidettu hyvin ja että hallintoneuvostolla ei ole Kemira Oyj:n vuoden

2003 tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen johdosta mitään huomautettavaa. Hallintoneuvosto ehdottaa, että tilinpäätös ja konsernitilinpäätös vahvistetaan ja että vastuuvapaus myönnetään hallitukselle, toimitusjohtajalle ja toimitusjohtajan sijaiselle. Hallintoneuvosto yhtyy hallituksen ehdotukseen voittovarojen käyttämisestä.

Helsingissä 12. helmikuuta 2004

Timo Kalli

Heikki A. Ollila

Pekka Kainulainen

Mikko Långström

Susanna Rahkonen

Risto Ranki

Katri Sarlund

Tuloskehitys neljännesvuosittain

(Luvut ovat tilintarkastamattomia) (Milj. e)					2003					2002
	1-3	4-6	7-9	10-12	Yht.	1-3	4-6	7-9	10-12	Yht.
Liikevaihto										
Pulp & Paper Chemicals	121,1	122,6	140,4	136,9	521,0	109,2	124,8	120,8	129,9	484,7
Kemwater	43,2	47,0	58,7	66,5	215,4	45,0	46,3	43,7	41,4	176,4
Paints & Coatings	105,8	126,9	122,1	84,6	439,4	101,3	134,8	128,7	84,8	449,6
Industrial Chemicals	99,4	117,1	96,9	96,4	409,8	101,5	112,2	87,0	103,0	403,7
GrowHow	343,3	288,5	262,3	311,3	1 205,4	311,5	314,7	245,1	293,9	1 165,2
Muut ml. eliminoinnit	-13,3	-30,2	2,6	-11,9	-52,8	-12,2	-25,3	-14,2	-15,6	-67,3
Yhteensä	699,5	671,9	683,0	683,8	2 738,2	656,3	707,5	611,1	637,4	2 612,3
Liikevoitto										
Pulp & Paper Chemicals	8,8	5,7	19,6	8,4	42,5	7,7	2,5	7,3	10,5	28,0
Kemwater	4,1	4,8	8,0	6,8	23,7	4,5	4,1	4,4	4,9	17,9
Paints & Coatings	5,9	13,7	14,8	-4,7	29,7	4,2	14,0	15,8	-10,1	23,9
Industrial Chemicals	7,9	12,8	8,1	10,8	39,6	11,1	4,6	0,4	10,7	26,8
GrowHow	4,6	16,1	0,2	3,9	24,8	28,2	12,8	3,8	-76,6	-31,8
Muut	-0,3	-8,2	-4,2	-3,5	-16,2	-3,5	-11,3	-5,4	-4,6	-24,8
Yhteensä	31,0	44,9	46,5	21,7	144,1	52,2	26,7	26,3	-65,2	40,0
Rahoitustuotot ja -kulut	-4,9	-5,7	-8,8	-4,0	-23,4	-7,5	-3,1	-13,0	-5,9	-29,5
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	0,4	-0,3	-1,2	-1,6	-2,7	0,4	-0,3	0,1	5,3	5,5
Nettorahoitustuotot ja -kulut	-4,5	-6,0	-10,0	-5,6	-26,1	-7,1	-3,4	-12,9	-0,6	-24,0
Voitto ennen veroja	26,5	38,9	36,5	16,1	118,0	45,1	23,3	13,4	-65,8	16,0
Tilikauden voitto	17,1	27,5	23,7	5,3	73,6	31,0	11,9	9,9	-44,6	8,2
Tulos / osake	0,14	0,24	0,20	0,04	0,62	0,26	0,10	0,09	-0,38	0,07
Tulos / osake ennen arvonalennusta	0,14	0,24	0,20	0,04	0,62	0,26	0,10	0,09	0,16	0,61

